

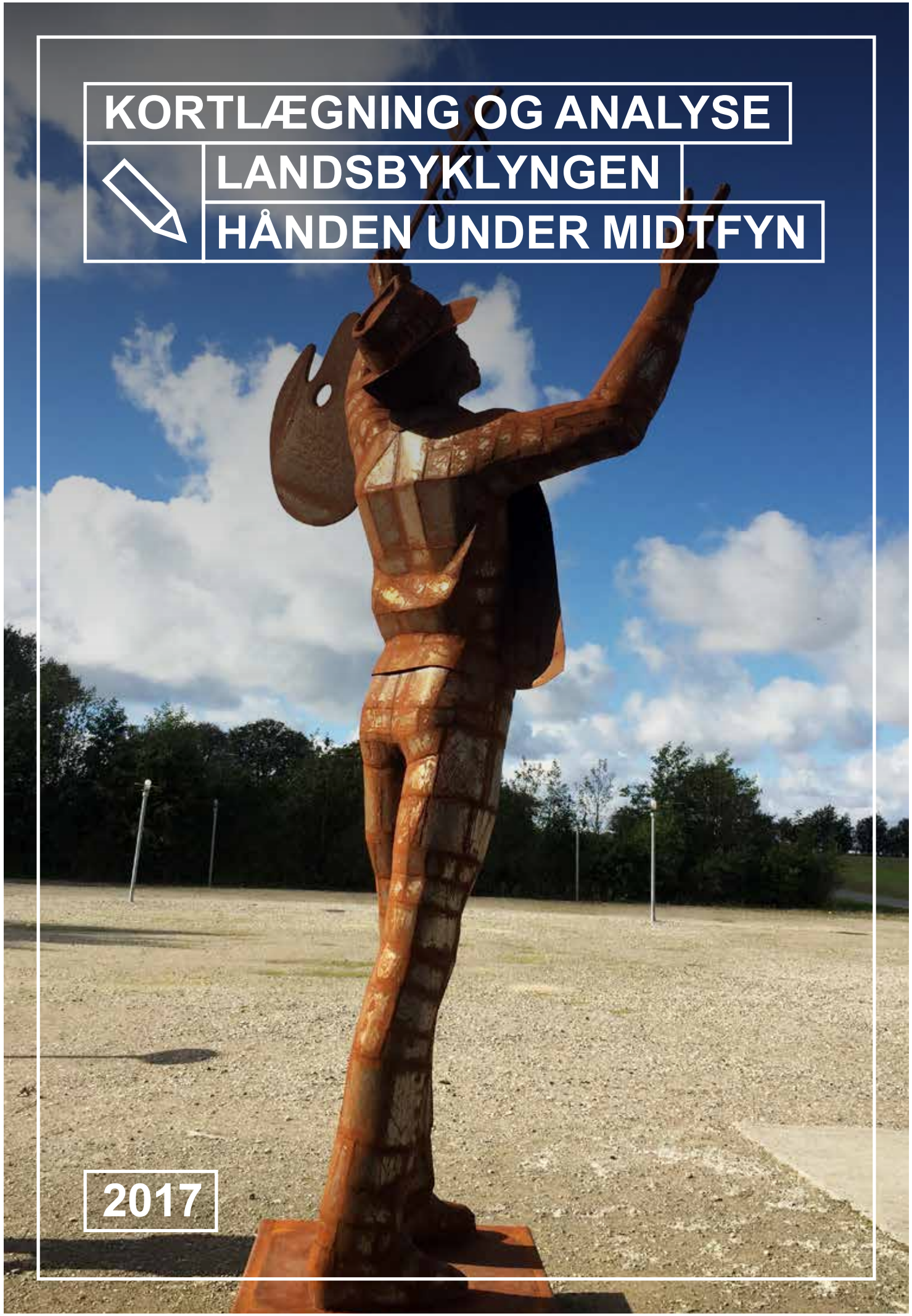
KORTLÆGNING OG ANALYSE

LANDSBYKLYNGEN

HÅNDEN UNDER MIDTFYN

2017

Denne rapport er udarbejdet af Sekretariatet for landsbyklynger, DGI Landskontor, Vingsted Skovvej 1, 7182 Bredsten. Rapporten er en del af kampagnen Landsbyklynger, der er et samarbejde mellem Realdania, DGI og Lokale og Anlægsfonden.

Udgivelsesår: 2017

Layout: DGI Marketing

Tryk: DGI Butik og Print (job nr. 27626)

Fotos: DGI Billedarkiv og med tilladelse fra koordinationsgruppen for Hånden under Midtfyn.

Se mere på landsbyklynger.dk

INDHOLD

4	1. INDLEDNING
6	1.1 HVORFOR ETABLERE LANDSBYKLYNGER?
8	1.2 PROCES OG METODE
10	1.3 RAPPORTEN
12	2. HOVEDRESULTATER
12	2.1. DEN GEOGRAFISKE OG DEMOGRAFISKE ANALYSE
12	2.2. BORGERUNDERSØGELSE
14	3. LANDSBYKLYNGEN HÅNDEN UNDER MIDTFYN
15	3.1. BELIGGENHED OG GEOGRAFI
15	3.2 SELVOPFATTELSE OG SAMARBEJDE
16	3.3 DEMOGRAFISK UDVIKLING OG PROFIL
18	4. HVAD MENER BORGERNE?
19	4.1 TILKNYTNING OG TILFREDSHED
22	4.2 OPTIMISME
23	4.3 ORGANISERING AF SAMARBEJDE
26	4.4 KOMMUNIKATION
28	4.5 FRIVILLIGHED OG BORGERINVOLVERING
30	4.6 KOMMUNESAMARBEJDE
32	4.7 MØDESTEDER
37	4.8 AKTIVITETSUDBUD
42	5. FREMTIDSPERSPEKTIVER
43	5.1 FOKUSPUNKTER I FREMTIDEN
44	5.2 HVAD ER DU STOLT AF I DIN LANDSBYKLYNGE?
45	5.3 DET VIDERE ARBEJDE MED LANDSBYKLYNGEN
46	6. LITTERATURLISTE
47	7. NOTER

1.

INDLEDNING

Landsbyklyngen Hånden under Midtfyn er en del af kampagnen Landsbyklynger. Kampagnen søsætter i 2017-2019 24 landsbyklynger fordelt over hele Danmark. Bag kampagnen står Realdania, Lokale og Anlægsfonden og DGI i samarbejde med en række af landets kommuner¹. Denne rapport handler om landsbyklyngen Hånden under Midtfyn, der ligger i Faaborg-Midtfyn Kommune. Det indledende kapitel beskriver baggrunden, udfordringerne og motivationen for at danne landsbyklyngen.

Baggrund

I 2017 får to lokalrådsformænd idéen til at søge om optagelse i kampagnen Landsbyklynger. De to får involveret flere og det ender med en ansøgning fra i alt tre lokalråd og en beboerforening: Hillerslev Sogns lokalråd, Rudme lokalråd og Gestelev-Heden-Vantinge lokalråd, mens Krarup-Espe har nedlagt deres lokalråd og i stedet oprettet en beboerforening. I årene 2005-2007 har de alle deltaget i projekt "Liv i Landsbyerne", hvor hver by har udarbejdet en landsbyplan, som efterfølgende er blevet registreret som de officielle lokalplaner. Lokalplanerne dannede derefter afsæt for nye udviklingsplaner i hvert af de fire lokalområder. Borgermobiliseringen tog i denne periode alene udgangspunkt i den enkelte landsby og ikke i et samarbejde mellem landsbyerne. I 2017 var tiden nu moden til at gentænke den organisering.

De fire områder tog derfor initiativ til to opstartsmøder. Det første blev afholdt den 23. januar og det andet den 7. marts 2017 i henholdsvis Espe hallen og i Hillerslev. Der viste sig et bredt fremmøde fra lokalområderne: Folke- og friskoler, menighedsråd, lokale erhvervsdrivende, foreninger, hal, forsamlingshus, lokalblad og borgere med interesse for klyngesamarbejdet dukkede op. På baggrund af opstartsmøderne blev en styregruppe bestående af interesserede personer fra alle områderne nedsat. Faaborg-Midtfyn Kommune var undervejs involveret, og der var bred politisk opbakning til landsbyklyngeideen.

Landsbyklyngen Hånden under Midtfyn blev på baggrund heraf skudt officielt i gang i maj 2017 på et borgermøde i Gestelev forsamlingshus. På mø-

det viser sig en meget gennemgående forventning om, at borgerne kommer til at lære hinanden at kende på tværs af landsbyerne, og at samarbejdet kan give fornyet energi til det daglige, frivillige foreningsarbejde. På mødet blev fire borgere udpeget til at sidde i styregruppen, som hurtigt skiftede navn til koordinationsgruppen. Klyngen vil de næste 1½ år arbejde med at styrke samarbejdet på tværs mellem landsbyerne. I alt indgår 24 landsbysamfund i samarbejdet.

Udfordring

De deltagende landsbyer går med deres opland i folkemunde under navnet "The Wild West" – vestsiden af Ringegnen, som står i kontrast til østsiden. På vestsiden er der generelt lidt færre borgere, og situationen er markant anderledes. Der er fx ingen butikker, mindre erhverv, færre og små skoler, kun én idrætshal samt et foreningsliv med udfordringer i form af faldende medlemstal.

Hver landsby har arbejdet mere eller mindre isoleret med egen udvikling og ikke i særlig høj grad prioriteret samarbejdet med nabolandsbyerne, der ofte er blevet betragtet som konkurrenter. Internt er området ramt af manglende tværgående kommunikation. Hvis ikke klyngesamarbejdet lykkes, er landsbyerne og institutionerne i området generelt i fare for at blive marginaliseret på Midtfyn og på Ringegnen.

Motivation

Borgermøderne satte en række centrale emner på dagsordenen. Møderne var en succes, og flere af områdets kvaliteter blev fremhævet. Efter møderne stod det bl.a. klart, at der er en stærk tradition for fællesskaber og en stor virkelyst med en stærk lokal identitet, der er rodfast i det Grundtvig-Koldske. Men lokalområderne har behov for at gentænke den lokale organisering og få styrket de tværgående alliancer, som et klyngesamarbejde kan gøre. Motivationen for at danne en landsbyklynge er således at skabe et bedre koordineret samarbejde mellem landsbyerne, så klyngedannelsen kan styrke den enkelte landsby, landsbyernes placering på Ringegnen samt samarbejdet med kommunen.

1.1. HVORFOR ETABLERE LANDSBYKLYNGER?

Udfordringerne i Faaborg-Midtfyn Kommune og i landsbyklyngen Hånden under Midtfyn er ikke unikke. I Danmark er befolkningstallet stigende, men stigningen er ujævnt fordelt og gælder ikke for en række af landdistrikterne. Imens særligt Østjylland og det østlige Sjælland har haft vækst fra 2009-2017, så har en række kommuner i Nordjylland, Vestjylland og det sydlige Danmark samt ø-kommunerne oplevet en befolkningsnedgang i samme periode².

Parallelt med denne udvikling sker der en række ændringer i befolkningssammensætningen. Gennemsnitsalderen i Danmark er stigende. En tendens, som er tydeligst i yderområderne, hvor de unge flytter væk, og de ældre bliver tilbage³.

Det betyder, at mange landsbyer i yderområderne i dag har svært ved at fastholde deres eksistensberettigelse som selvstændige, bæredygtige landsbyer. Tidligere kunne man bo, arbejde og have en aktiv fritid i landsbyen, men mange landsbyer oplever i dag, at skoler lukker, busruter bliver nedlagt, og købmænd drejer nøglen om. Det medfører et behov for omstilling for de mennesker, der bor i landsbyerne. Endvidere giver det et øget pres på tilpasning af den kommunale service, når der bliver flere ældre og færre i den arbejdsdygtige alder. Mange kommuner arbejder derfor som en del af den kommunale landdistriktsstrategi med i højere grad at udnytte ressourcer og sammentænke funktioner på tværs af landsbyer. Det kræver, at man søger dialog med borgerne om udviklingsmuligheder og løsninger.

Fritids- og foreningslivet rammes også af det faldende befolkningstal i mange landdistrikter. Foreningerne oplever at blive pressede på antallet af medlemmer, faciliteter, ledere samt frivillige og deraf øges presset på deres økonomi.

Etableringen af landsbyklynger, hvor landsbyer, der ligger i nærheden af hinanden, samarbejder, har her vist sig at være en brugbar metode til at styrke de enkelte landsbyer og de aktivitetstilbud, der er⁴.

Landsbyer står stærkere, når de står sammen

I 2015-2016 gennemførte Realdania og DGI i samarbejde med fem af landets kommuner Pilotprojekt Landsbyklynger⁵.

Evalueringen af pilotprojektet viste, at landsbyer står stærkere, når de står sammen. At landsbyer, der ligger i nærheden af hinanden, kan drage fordel af at samarbejde om og prioritere mellem forskellige tilbud og faciliteter. Derigennem kan landsbyerne styrke fællesskabet og livet i landsbyerne, samtidig med at den kommunale service og drift optimeres⁶. Det er erfaringerne fra pilotprojektet, der arbejdes ud fra i landsbyklyngen Hånden under Midtfyn. Det betyder, at den overordnede tilgang er, at landsbyer står stærkere, når de står sammen. At landsbyer, der samarbejder, kan bruges som strategisk værktøj til udvikling af landdistrikter.

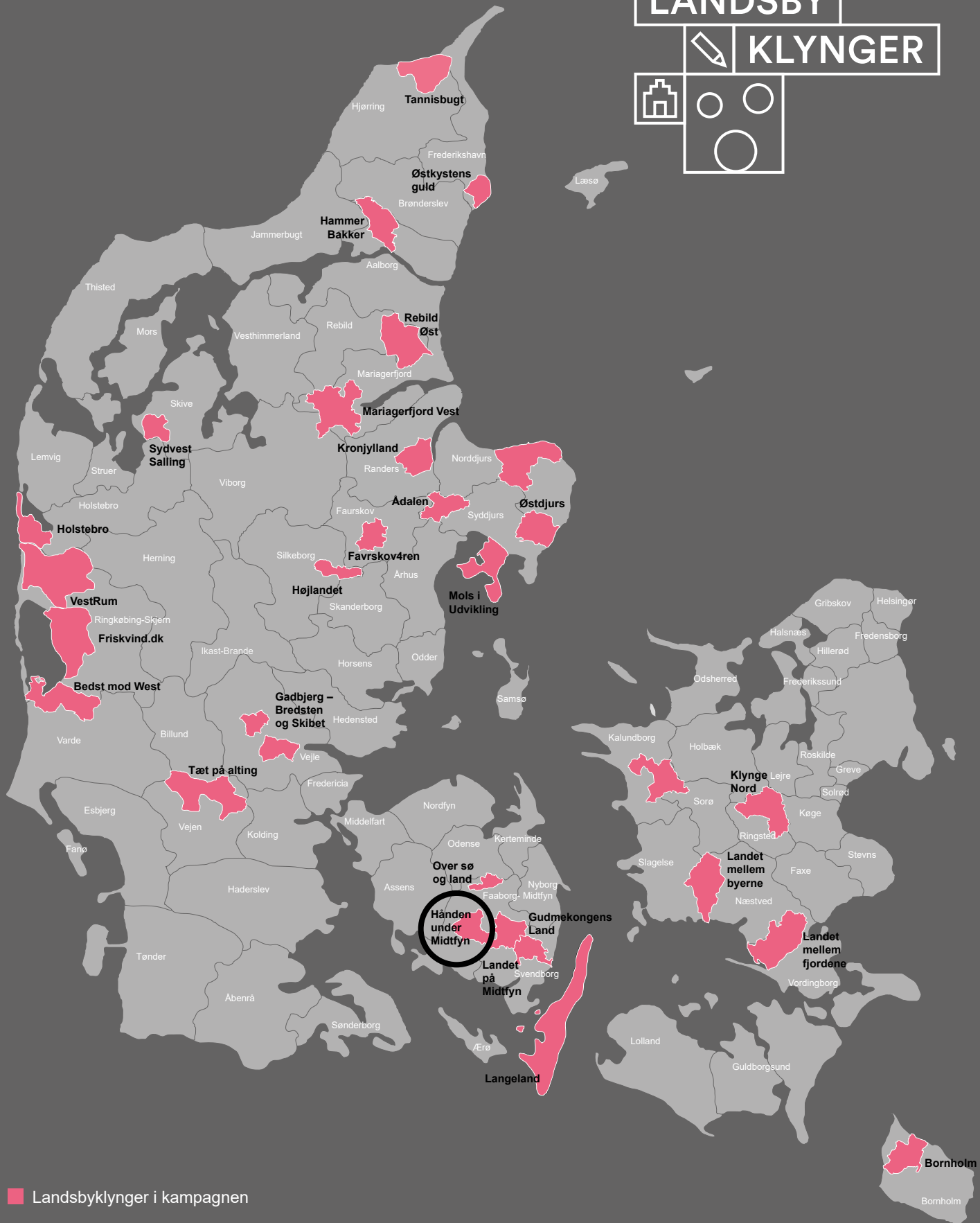

DEFINITION AF EN LANDSBYKLYNGE

En landsbyklynge er et antal landsbyer, der samarbejder om fælles strategiske mål. Det sker i en netværksstruktur, hvor landsbyerne benytter hinandens styrker til at udvikle både den enkelte landsby og hele klyngen. Landsbyklynger handler om at skabe en fælles stedsidentitet, socialt fællesskab og om at samles om fælles fysiske faciliteter og aktivitetsmuligheder⁷.

LANDSBY

KLYNGER

■ Landsbyklynger i kampagnen

1.2 PROCES OG METODE

At etablere en landsbyklynge vil sige, at de deltagende landsbyer og bebyggelser i et geografisk afgrænset område gennemgår en proces, hvor de skaber et nyt fællesskab. Der kan være lang vej til et samarbejde og en fælles identitet på tværs af landsbyer, hvis livet i de medvirkende landsbyer hidtil har været levet hver for sig.

Processen for etableringen af en landsbyklynge strækker sig over 18 måneder og består af fem faser.

Forud for opstarten sker en prækvalifikation, hvor kommunen i samarbejde med lokalsamfundet udarbejder den ansøgning, der kvalificerer optagelsen i Kampagnen.

I den første fase etableres projektet med en styregruppe, som bliver ansvarlig for projektet og varetager dets overordnede styring. Ligeledes kommunikeres projektet bredt ud, og der rekrutteres frivillige, som ønsker at engagere sig i det nye samarbejde. Hånden under Midtfyn har valgt at kalde denne gruppe for koordinationsgruppen.

I anden fase udarbejdes en kortlægning af klyngen med fokus på de potentialer, der kan styrke klyngens identitet og udvikling. Denne del består bl.a. af en borgerundersøgelse, som sendes ud til alle borgere fra 16 år i klyngens geografi. Ligeledes etableres der i denne fase en fælles kommunikationsplatform.

Gennem tredje fase arbejdes der på baggrund af kortlægningen fra Fase 2 med en vision for det videre arbejde. Med udgangspunkt i den vision udvælges enkelte indsatsområder, som fremadrettet prioriteres.

I løbet af fjerde fase udarbejdes der handleplaner og projektbeskrivelser for de valgte indsatsområder.

I den femte og sidste fase forankres projektet, og der laves en strategiplan, som fungerer som pejlemærke for den langsigtede udvikling af området.

PRÆKVALIFIKATION: ANSØGNING

1. FASE

**Opstart og
planlægning
3 mdr.**

2. FASE

**Dataindsamling,
kortlægning og
kommunikation
6 mdr.**

3. FASE

**Vision og
indsatsområder. Det
strategiske fundament
2 mdr.**

4. FASE

**Handleplaner og
indsatsområder
5 mdr.**

5. FASE

**Afrunding,
strategiplan, forankring
og implementering
2 mdr.**

Metodisk tilgang

I etableringen af en landsbyklynge har borgerne en meget central rolle. Det er borgerne, der har den nødvendige "know how" og viden, der er brug for, for at kunne initiere de udviklingsprocesser og justeringer, der lokalt er brug for. Det betyder, at metoden i projektet har et ønske om, at forandring skal komme nedefra, og at ejerskabet til forandring forbliver på lokale hænder. Forankringen ønskes hos en bred vifte af de lokale aktører. Til projektet er tilknyttet en proceskonsulent, og det er proceskonsulentens opgave at være med til at inspirere de frivillige og drive processen, således at fremdriften gennem faserne sikres. Proceskonsulenten vil ligeledes understøtte den lokale involvering og udbredelse af kendskabet til projektet via arbejdet med de udvalgte fokusområder. Der sidder endvidere en kommunal repræsentant med i koordinationsgruppen. Repræsentanten skal sørge for, at der er sammenhæng mellem de initiativer, der sættes i gang, og de kommunale planer på området.

Stedbundne potentialer

Stedbundne potentialer er unikke ressourcer relateret til en geografisk lokalitet eller et område⁸. Stedbundne potentialer kan være mange ting, og det kan ikke afgøres på forhånd, hvad der rummer potentiale et bestemt sted. Det kan være kulturarv i bygninger og landskaber, nærhed til storslåede naturområder eller en lokal håndværkstradition. Stedbundne potentialer kan også være lokal kultur, lokale værdier og selvforståelse, lokal viden og sociale netværk, der er opstået over tid på et sted. Der vil derfor gennem hele processen være opmærksomhed på at lokalisere stedbundne potentialer og bringe dem i spil.

Gennem de fem faser arbejder koordinationsgruppen med seks forudbestemte fokusområder. Fokuspunkterne fungerer som styringsredskaber, der er med til at sikre fremdrift og struktur.

FOKUSPUNKTERNE OG DERES MÅL

Organisering

Etablering af en fælles organisering, der koordinerer på tværs af landsbyer og kendte strukturer og arbejder med strategiske perspektiver for klyngen med respekt for de enkelte landsbyer.

Kommunikation

Etablering af en styrket og koordineret kommunikationsindsats, der sikrer relevant information om klyngen både internt og eksternt.

Involvering

Borgerne involveres via en borgerundersøgelse, borger- og dialogmøder samt ved etablering af arbejdsgrupper.

Kommunesamarbejde

Etablering af et styrket samarbejde med kommunen, så borgere og kommune i fællesskab optimerer den kommunale service.

Mødesteder

At gennemføre en kortlægning af mødesteder i klyngen og udarbejde en plan for nødvendige tilpasninger.

Aktivitetsudbud

At gennemføre en kortlægning af aktiviteter i klyngen og udarbejde en plan for nødvendige tilpasninger.

1.3. RAPPORTEN

Målet med rapporten

Målet med rapporten er at styrke det faktuelle beslutningsgrundlag for koordinationsgruppen i landsbyklyngen Hånden under Midtfyn. Det sker ved at kortlægge de kvaliteter og potentialer, der findes i landsbyklyngens geografi, demografi og interne strukturer. De interne strukturer belyses særligt via borgerundersøgelsen, der kortlægger borgernes syn på de udfordringer og potentialer, der findes i området. Således skal rapporten give koordinationsgruppen for landsbyklyngen et faktisk grundlag for prioriteringer og beslutninger om de indsatsområder, der fremadrettet skal arbejdes med.

Rapporten kommer i forlængelse heraf til at danne afsæt for en strategiplan. Strategiplanen laves i den femte og sidste fase af processen.

Målgruppen for rapporten

Den primære målgruppe for rapporten er koordinationsgruppen for Hånden under Midtfyn samt de aktive arbejdsgrupper, der med tiden tilknyttes projektet. Heri medregnes også Faaborg-Midtfyn Kommune, som har en plads i koordinationsgruppen. Den sekundære målgruppe er Realdania, DGI og Lokale og Anlægsfonden, som er medfinansierende i projektet. Øvrige interessenter kan være kommuner og distriktsråd, som er optaget af landdistriktsudvikling og etablering af klyngesamfund ud fra en borgerdrevet tilgang.

Læsevejledning

I kapitel 1 er landsbyklyngens baggrund, udfordringer og motivationer beskrevet.

I kapitel 2 præsenteres hovedresultaterne fra rapporten. Det gælder dels de demografiske fakta og analyser på klyngen såvel som resultaterne af borgerundersøgelsen.

Kapitel 3 stiller skarpt på Landsbyklyngen Hånden under Midtfyn. Her får læseren indsigt i klyngens geografi, og der skabes et overblik over klyngens demografiske profil.

I kapitel 4 præsenteres resultaterne af borgerundersøgelsen. Her vil de seks fokusområder blive introduceret med fokus på Landsbyklyngen Hånden under Midtfyn.

Kapitel 5 præsenterer de fremtidige perspektiver for landsbyklyngen.

2.

HOVEDRESULTATER

Det følgende kapitel samler hovedresultaterne fra de demografiske og geografiske analyser og opsummerer en række af resultaterne fra borgerundersøgelsen.

2.1. DEN GEOGRAFISKE OG DEMOGRAFISKE ANALYSE

Med landsbyklyngens beliggenhed 15-20 minutter kørsel fra Odense mod nord og Svendborg mod syd er der gode muligheder for at bo på landet og arbejde i en større by, hvor mange arbejdspladser ligger. Faaborg-Midtfyn Kommune har siden 2007 oplevet befolkningsvækst. Der bor i dag 51.376 borgere i kommunen. I årene frem mod 2031 forventes en fortsat stigning i antal borgere.

Landsbyerne i klyngen har i perioden 2007-2017 oplevet et faldende indbyggertal på 52 personer. Parallelt hermed er gennemsnitsalderen steget fra 38,2 år til 39,8 år. Der bor i dag 3.217 borgere i klyngen.

2.2. BORGERUNDERSØGELSEN

TILKNYTNING OG TILFREDSHED

Der er generelt stor tilfredshed med at bo i klyngen. 97 % af respondenterne er tilfredse med at bo i området. 1 % svarer, at de ikke er tilfredse, mens 2 % svarer ved ikke.

84 % føler tilknytning til det sogn, de bor i. Til sammenligning hermed føler 54 % tilknytning til landsbyklyngen. Stedsidentiteten er således i højere grad bundet til det sogn, man bor i, end til hele landsbyklyngens geografi.

Sammenhold og fællesskab, naturkvaliteter samt rimelige boligpriser er for respondenterne de tre vigtigste årsager til, at de bor, hvor de bor.

ORGANISERING OG SAMARBEJDE

38 % af respondenterne ved ikke, hvordan samarbejdet er på tværs mellem landsbyerne i dag. Det vidner om et generelt svagt kendskab til de eksisterende samarbejder på tværs. Det er netop et styrket samarbejde, som landsbyklyngen vil arbejde for.

I forlængelse heraf mener 87 %, at et samarbejde på tværs mellem landsbyerne er nødvendigt, hvis landsbyerne skal overleve. Det vidner om en stor opbakning til landsbyklyngen.

KOMMUNIKATION

75 % har hørt om landsbyklyngen før de deltog i borgerundersøgelsen. 25 % har ikke. Koordinationsgruppen og de aktive netværk omkring klyngesamarbejdet har derfor lavet et godt stykke arbejde for at gøre opmærksom på klyngesamarbejdet.

Borgerne henter i dag primært informationer om lokal udvikling via Facebook (69 %), ved at snakke med folk fra lokalområdet (42 %) og i lokale aviser (30 %). I fremtiden foretrækker borgerne i stigende grad at benytte sig af Facebook (76 %). Herefter kommer lokale aviser (33 %) og mails/nyhedsbreve (31 %). De digitale platforme vinder frem, og der sker en markant stigning i antallet af borgere, der ønsker at kunne benytte en app.

FRIVILLIGHED OG BORGERINVOLVERING

55 % af respondenterne laver i dag frivilligt arbejde. Det er ganske mange. Til sammenligning er det 35 % af danskerne, der har lavet frivilligt arbejde indenfor det seneste år.

De borgere, som arbejder frivilligt, motiveres først og fremmest af en interesse for sagen (53 %). Herefter kommer, at de er blevet opfordret/valgt (45 %) og for det tredje kommer ønsket om at deltage i et socialt fællesskab (43 %). I alt giver 33 borgere udtryk for, at de gerne vil kontaktes for at høre mere om mulighederne for at blive frivillig i landsbyklyngen Hånden under Midtfyn.

KOMMUNESAMARBEJDE

74 % af respondenterne ved ikke, om Faaborg-Midtfyn Kommune har beskrevet, hvordan de ønsker, at samarbejdet mellem borgere/frivillige og kommunen kan foregå. Kommunen har flere politikker herpå. Borgerne kender bedst til egnsprofilerne for Ringeegnen (Hånden og Ånden) samt Børne- og Ungepolitikken (2016).

MØDESTEDER

Der er kortlagt mange mødesteder i klyngen. Mødesteder, der har betydning for hverdagslivet og for livskvaliteten. Borgerne vurderer, at 'tilbagevendende årlige arrangementer' som fx byfester og 'institutioner' har de største potentialer til at styrke fællesskabet på tværs af klyngen. Herefter kommer 'haller og klubhuse' og dermed også foreningslivet.

Skoler og institutioner er også den type mødested, hvor flest respondenter (43 %) kommer mindst én gang om ugen.

AKTIVITETSUDBUD

Langt de fleste (76 %) er tilfredse med det fritids- og aktivitetsudbud, der findes i lokalområdet.

De mest populære forslag til nye aktiviteter er vandreture (70 %), fitness (44 %) og aktiviteter for unge (43 %).

Foreningerne i området har siden 2008 oplevet faldende medlemstal, men samlet set er 87 % villige til at bevæge sig op til ni km efter det rette aktivitetsudbud. Det kan derfor konkluderes, at der er udpræget villighed til at transportere sig rundt i klyngen for at deltage i fælles aktiviteter. Foreningerne kan drage nytte af dette, hvis de er dygtige nok til at gribe muligheden og tilpasse og sammenlægge hold.

FOKUSPUNKTER I FREMTIDEN

At have en god infrastruktur (54 %), gode skoler og institutioner (45 %), samt et stærkt fællesskab med sammenhold og tryghed (36 %) vurderes af borgerne som de vigtigste emner at samarbejde om i fremtiden.

Der er ingen tvivl om, at borgerne i de enkelte landsbyer vil stå stærkere overfor eksempelvis kommunen, hvis de formår at stå sammen om de sager, der vedrører netop infrastruktur samt skoler og institutioner. Det er områder, hvor idéer og mulige løsninger skal findes i samarbejde med kommunen. Koordinationsgruppen for Hånden under Midtfyn har her en vigtig rolle i at skabe det fundament, der kan styrke kulturen for samarbejdet på tværs mellem landsbyerne og samarbejdet med kommunen.

3.

LANDSBYKLYNGEN

HÅNDEN UNDER MIDTFYN

I udviklingen af en landsbyklynge er det nødvendigt at se på en række interne forhold og faktorer. Tilsammen giver de et indblik i det lokalområde, man ønsker at udvikle og forstå. I det kommende kapitel vil klyngens geografi og dets demografiske profil blive præsenteret.

Historisk har Espe, Gestelev, Heden, Herringe, Hillerslev samt Vantinge defineret sig som selvstændige sogne. I hvert af sognene ligger en række mindre landsbyer og bebyggelser, som samarbejdet henvender sig til. I Espe er det Krarup, Snarup, Søfælde, Lydinge, Tange, Findinge, Pennsylvanien og dele af Tingsskoven. I Gestelev er det Heden, og i

Vantinge er det Palleshave, Nordskov og Boltinge. I Herringe er det Rudme, Volstrup, Brangstrup og Boltinggaardskov, mens det i Hillerslev er Højrup, Sallinge og Nybølle. Koordinationsgruppen har

udarbejdet beskrivelser af landsbyerne og deres lokalområder, som kan læses på klyngens hjemmeside haandenundermidtfyn.dk.

3.1. BELIGGENHED OG GEOGRAFI

Landsbyklynge Hånden under Midtfyn ligger i Faaborg-Midtfyn Kommune. Klyngen dækker de seks sogne Espe, Gesteleve, Heden, Herringe, Hillerslev og Vantinge sogn samt en del af Ringe sogn. I det geografiske område, der omkranser klyngen, ligger der i alt 24 små landsbysamfund og bebyggelser, der er organiseret i tre selvstændige lokalråd og en beboerforening, som alle er del af Faaborg-Midtfyn Kommune⁹.

Klyngen ligger syd for Odense og sydvest for Ringe, som er den naturlige centerby. Ud af de 51.376 borgere, der bor i Faaborg Midtfyn Kommune, bor de 3.212 i klyngen¹⁰.

Alt efter hvilken del af klyngen man kommer fra, er der 15 til 20 minutters kørsel til Odense, som bl.a. rummer Odense Universitetshospital, Odense

Universitet og mange tusinde arbejdspladser. Cirka den samme afstand er der til Svendborg på Sydlyn.

Det skønnes, at området har et stort uudnyttet potentiale for bosætning med pendlermuligheder til både Odense og Svendborg. Området har et foreningsliv og flere friskoler, kirker, forsamlingshuse, en hal samt entreprenante virksomheder og landmænd. Samtidig er der et potentiale i at udvikle naturen, og området har en unik kulturhistorie.

Huspriserne er væsentligt lavere end i Odense, så der skulle derfor være et potentiale i at markedsføre området som stedet, hvor en familie kan have råd til at bo i hus med en relativt kort afstand til både Svendborg, Odense og de mange arbejdspladser, som ligger der.

3.2 SELVOPFATTELSE OG SAMARBEJDE

I 2015 overgik lokalområderne i Faaborg-Midtfyn Kommune til en opdeling i tre egne, som erstatter for en tidligere opdeling af kommunen i fem områder. Hertil var et ønske om at udvikle by- og egnsprofiler for de tre egne: Forstadsbåndet, Ringeegnen og Faaborgeggen. By- og egnsprofilen skulle sætte fokus på eksisterende og kommende styrker, særlige kendetegn, og hvad eggen kan tilbyde nuværende og kommende borgere. Klyngen indgår som en del af Ringeegnen, der har overskriften "Hånden og Ånden"¹¹.

Egnsprofilerne var også begyndelsen på et større fællesskab på tværs mellem landsbyerne. Noget der ikke tidligere har været kultur for. Der er gennem mange år arbejdet med livet i de enkelte landsbyer, men ikke systematisk med at styrke

samarbejde på tværs¹². Pga. det manglende samarbejde mellem landsbyerne skal der arbejdes med at skabe en fælles identitet for området, dog således at hvert delområde bevarer sit særlige DNA.

Ved at pulje alle gode kræfter i klyngen, giver det mulighed for at arbejde strategisk med de emner, som borgerne kan finde fælles interesse for. Alt i alt skønnes det, at eggen har et godt potentiale for at skabe rammerne for øget bosætning og fremme gode levevilkår for dem, der allerede bor der. Et potentiale, som kan udnyttes i langt højere grad, end det er tilfældet i dag, hvis koordineringen bliver bedre mellem landsbyerne. Det er hensigten, at landsbyklyngen Hånden under Midtfyn skal bidrage til at skabe den organisering, der leder frem til dette.

3.3 DEMOGRAFISK UDVIKLING OG PROFIL

Der bor i dag 51.376 borgere i Faaborg-Midtfyn Kommune. Heraf bor de 3.217 i landsbyklyngen Hånden under Midtfyn. Ifølge kommunen har befolkningstallet har været svagt stigende siden 2007 med enkelte udsving i de mellemliggende år¹³.

Faaborg-Midtfyn Kommune forventer, at der kommer flere borgere i årene frem mod 2031¹⁴. Det fremgår af befolkningsprognosen, der fremskriver forventninger om antal fødsler, dødsfald, flyttemønstre, indvandring og det forventede boligbyggeri. Prognosen er ikke en garanti for en udvikling, men

en forventning, der er afhængig af flere faktorer. Den er et vigtigt redskab for den kommunale planlægning, fordi den kan anvise behovet for den kommunale service, herunder eksempelvis antal pladser i vuggestuer, børnehaver, skoler, fritidsordninger og på plejehjem.

Ser man på den faktuelle udvikling for landsbyerne i klyngen i perioden 2007-2017 viser den, i modsætning til kommunen som helhed, at indbyggertallet er faldende.

ANTAL INDBYGGERE EFTER SOGN (2007-2017)

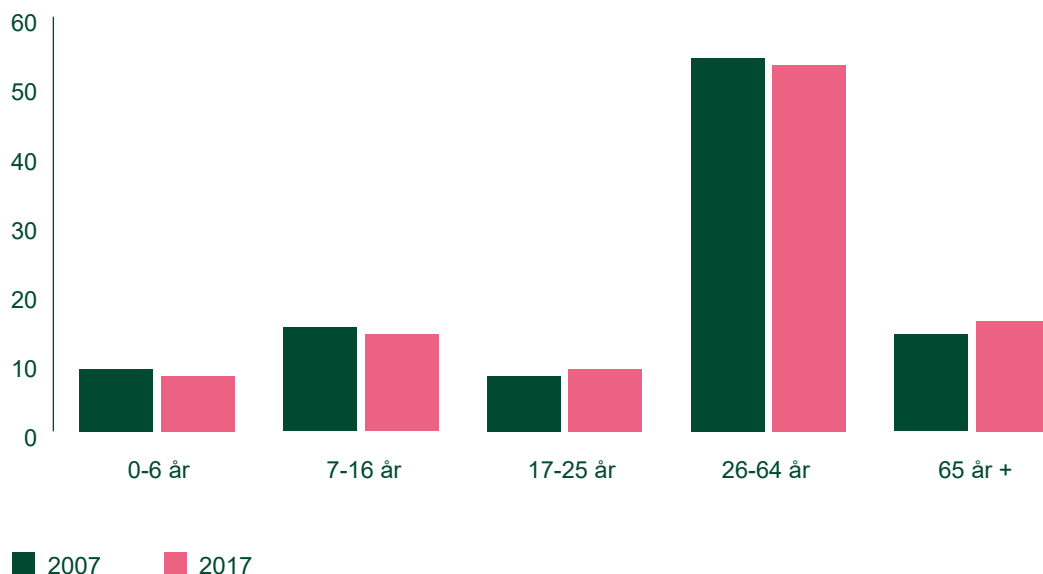

1 Heden 2 Vantinge 3 Herringe 4 Gestelev 5 Hillerslev 6 Espe

Figuren viser udviklingen i indbyggertallet i de enkelte sogne fra 2007 til 2017. Overordnet ser udviklingen stabil ud, men en nærmere analyse viser, at 4 ud af 6 sogne har faldende indbyggertal fra 2007

til 2017. Kun Gestelev og Heden sogne har oplevet en lille fremgang i indbyggertallet. Fremgangen er dog så lille, at den ikke opvejer et samlede fald i antallet af borgere på 52 i perioden 2007-2017.

ALDERSGRUPPER FOR ALLE SOGNE (2007 OG 2017)

Figuren viser hvor stor en procentdel af det samlede indbyggertal, som hver af de fem aldersgrupper udgør i hhv. 2007 og 2017. Tallene er beregnet samlet for alle seks sogne i klyngen. Analysen viser et fald i antallet af småbørn (0-6 år), et fald i antallet

af børn i den skolepligtige alder (7-16 år), lidt flere unge (17-25 år), et fald af antal borgere i den arbejdsdygtige alder (26-64 år) samt en stigning i antallet af ældre (65+)¹⁵.

Tallene betyder, at der siden 2007 er blevet færre borgere i den arbejdsdygtige alder og flere pensionister. Det er typisk den forskydning, som påvirker behovet for den kommunale service, og den type

forskydninger der gør, at kommunen har brug for borgernes input til udvikling af løsninger inden for velfærdsområdet.

Gennemsnitsalder

I Danmark er gennemsnitsalderen 41,4 år¹⁶. I Hånden under Midtfyn ligger den på 39,8 år. Analysen viser, at der er interne forskelle mellem sognene, og at fem ud af seks sogne har oplevet en stigning i gennemsnitsalderen fra 2007-2017.

Heden har som eneste sogn en faldende gennemsnitsalder. I Vantinge er gennemsnitsalderen steget mest – fra 35,9 år i 2007 til 41,2 år i 2017, hvilket er en gennemsnitsstigning på mere end fem år i perioden. Det er værd at bemærke, at gennemsnitsalderen i klyngen er lavere end på landsplan. Det er et særsyn, da mange landdistrikter oplever, at de unge flytter væk og de ældre bliver tilbage, hvorved gennemsnitsalderen bliver højere end på landsplan. Det mønster ses ikke i landsbyklyngen Hånden under Midtfyn.

	2007	2017
Heden	40,6	40,1
Herringe Rudme	37,7	39,4
Gestelev	36,9	39,0
Espe	38,9	39,6
Vantinge	35,9	41,2
Hillerslev	39,0	39,4
GENNEMSNI		
(klyngen)	38,2	39,8
GENNEMSNI		
(landsplan)	39,9	41,4

4.

HVAD MENER BORGERNE

Der er mange aktører involveret i et landsbyklyngesamarbejde. Kommunen, lokale foreninger, institutioner og ikke mindst borgere, som har en helt afgørende betydning for en landsbyklynges udvikling og succes. Det er borgerne, der ved, hvordan hverdagslivet fungerer, og hvilke behov og ønsker der er. Jo bedre kendskab til borgernes syn på området man har, desto bedre er muligheden også for at skabe en udvikling med kvalitet.

Til at kortlægge borgernes syn på deres lokalområde er der foretaget en borgerundersøgelse samt en række dialogmøder. Borgerundersøgelsen er foretaget som en elektronisk spørgeskemaundersøgelse, og dialogmøderne er foretaget af koordinationsgruppen i samarbejde med proceskonsulenten.

Spørgerammen

Borgerundersøgelsen spørger ind til borgernes syn på lokalområdet, deres motiver for at leve og bo der samt deres syn på fremtiden. Ligeledes spørges der ind til potentialer, udfordringer og samarbejde på tværs mellem nabobyerne. Der er i undersøgelsen lagt vægt på de seks fokusområder: organisering, kommunikation, involvering, kommunesamarbejde, mødesteder og aktivitetsudbud.

På dialogmøderne er deltagerne blevet orienteret om klyngesamarbejdet, de har diskuteret værdier for samarbejdet på tværs af landsbyer, og de er kommet med input til samarbejdsmuligheder.

FAKTA OM SPØRGESKEMAUNDERSØGELSEN 2017

Tidsrum

Borgerundersøgelsen er udført i perioden den 27. september til den 31. oktober 2017.

Kommunikation

Undersøgelsen er foregået elektronisk og kommunikeret ud via koordinationsgruppen. Den kunne tilgås på klyngens Facebook- og hjemmeside. Der er husstandsomdelt en folder i hele klyngen, som har inviteret og opfordret borgerne til at deltage. Koordinationsgruppen har desuden brugt netværk og samarbejde med den lokale presse til at gøre opmærksom på undersøgelsen.

Antal besvarelser

I alt har 379 borgere besvaret undersøgelsen. Den er udbudt til personer fra 16 år med bopæl i klyngen. Derudover har virksomheder med cvr nr. i området og ejere af fritidshuse i klyngen haft mulighed for at besvare spørgeskemaet. Den samlede svarprocent er 15,1 %.

Køn

69 % af respondenterne er kvinder, og 31 % er mænd.

Bopæl

Besvarelserne kommer fra følgende områder: Espe, Krarup, Snarup, Søfælde, Lydinge, Tange, Findinge, Pennsylvanien og Tingskoven 32 %; Herringe, Rudme og Fjællebro 13 %; Gestelev, Palleshave og Nordskov 13 %; Heden 4 %; Vantinge 11 %, Hillerslev, Højrup, Sallinge og Nybølle 23 %; samt Voltinge, Brangstrup, Boltinge, Boltinggårdsskov og Volstrup 3 %.

Ingen fritidshusejere i området har besvaret undersøgelsen, og 1 % af respondenterne har virksomhed i området.

Procenttallene ved hver landsby er beregnet ud fra det samlede antal borgere i hele klyngen og ikke ud fra indbyggertallet i de enkelte landsbyer.

Alder

Gennemsnitsalderen på respondenterne er 46,1 år.

I det følgende vil borgerundersøgelsens resultater og rammen for dialogmøderne blive fremlagt og gennemgået. Teksten med fed skrift citerer formuleringen fra spørgeskemaundersøgelsen. I parentes

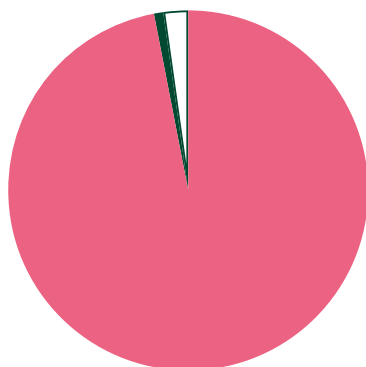
(N) er antallet af respondenter, borgere der har besvaret spørgsmålet, angivet. Selve resultaterne er angivet i procent.

4.1. TILKNYTNING OG TILFREDSHED

Et godt udgangspunkt for udviklingen af en landsbyklynge er at undersøge borgernes tilknytning og tilfredshed med at bo i lokalområdet. Tilknytning – eller ønske om tilknytning – til lokalområdet giver folk lyst til at engagere sig i udviklingen, og tilfredshed er med til at fastholde bosætning.

JEG ER TILFREDS MED AT BO I OMRÅDET (N= 365).

Helt enig	53 %
Enig	44 %
Uenig	1 %
Helt uenig	0 %
Ved ikke	2 %

Samlet

- Helt enig og enig – 97 %
- Helt uenig og uenig – 1 %
- Ved ikke – 2 %

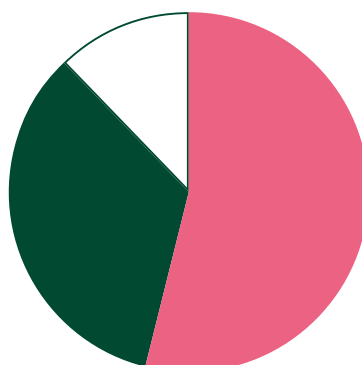
Der er generelt stor tilfredshed med at bo i området. 97 % af respondenterne er tilfredse med at bo i

lokalområdet, 1 % er ikke tilfredse, mens 2 % svarer ved ikke.

JEG FØLER TILKNYTNING TIL HELE OMRÅDET – LANDSBYKLYNGEN HÅNDEN UNDER MIDTFYN (N=365)

Helt enig	11 %
Enig	43 %
Uenig	27 %
Helt uenig	7 %
Ved ikke	12 %

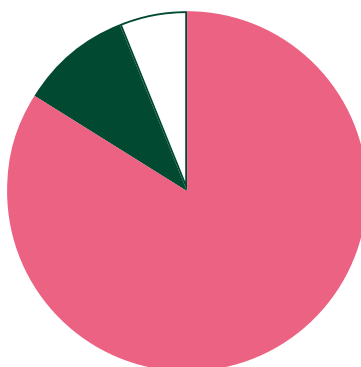
Samlet

- Helt enig og enig – 54 %
- Helt uenig og uenig – 34 %
- Ved ikke – 12 %

Samlet set føler 54 % tilknytning til hele landsbyklyngens område, mens 34 % ikke gør. 12 % svarer ved ikke.

JEG FØLER TILKNYTNING TIL DET SOGN, JEG BOR I (N=365)

Helt enig	36 %
Enig	48 %
Uenig	8 %
Helt uenig	2 %
Ved ikke	6 %

Samlet

- Helt enig og enig – 84 %
- Helt uenig og uenig – 10 %
- Ved ikke – 6 %

84 % føler tilknytning til det sogn, de bor i. 10 % gør ikke, mens 6 % svarer ved ikke.

Borgernes tilknytning til det sogn de bor i, er væsentlig stærkere, end til klyngen som helhed. Det er ikke overraskende, da et sogn er en historiske enhed, som de fleste er vokset op med, mens landsbyklyngen er en ny enhed, som er i gang med at opbygge en fælles identitet på tværs af sogne-

grænserne. Skal klyngen lykkes som enhed, skal der derfor arbejdes med at udvikle en følelse af fælles identitet på tværs af de eksisterende sognegrænser.

HVAD ER DE VIGTIGSTE GRUNDE TIL, AT DU BOR, HVOR DU BOR? (MAKS. 3 SVAR) (N=373)

Sammenhold og fællesskab (43 %), Naturkvaliteter (35 %) samt Rimelige boligpriser (32 %) spiller de vigtigste roller for respondenterne, når de angiver de vigtigste årsager til at bosætte sig i området. Men også Familie og venner (31 %) er en vigtig årsag. Under

'Andet' er den hyppigste årsag gode skoler i området. Herefter skriver mange, at årsagen er kærlighed – altså at man er flyttet til området for at bo sammen med en kæreste eller en ægtefælle. Flere skriver også, at det var tilfældigt, at de 'faldt' for stedet.

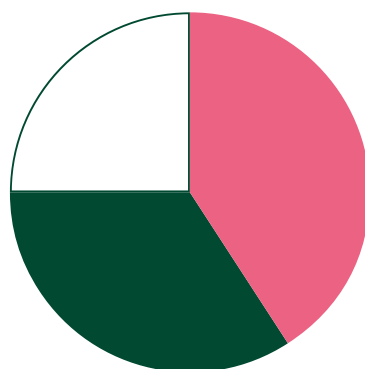

4.2 OPTIMISME

Fra 2007 til 2017 er indbyggertallet faldet i klyngen (3.3). Set i lyset af det, er det interessant at se på, hvordan borgerne forestiller sig udviklingen i de kommende år.

OM TI ÅR TROR JEG, AT DER BOR FLERE MENNESKER I MIN BY, END DER GØR I DAG. (N=359)

Helt enig	11 %
Enig	30 %
Uenig	30 %
Helt uenig	4 %
Ved ikke	25 %

Samlet

- Helt enig og enig – 41 %
- Helt uenig og uenig – 34 %
- Ved ikke – 25 %

Under halvdelen (41 %) tror, at befolkningstallet stiger i klyngen i løbet af de næste ti år. 34 % er uenige, og 25 % svarer ved ikke. Borgerne er derfor meget delte på spørgsmålet. Hver fjerde ikke tør spå om fremtiden og to store grupper spår hen-

holdsvis vækst og tilbagegang. Det bliver derfor meget interessant at se, hvordan kommunen og klyngen i samarbejde kan udvikle det potentiale, der er i klyngen som bosætningssted og arbejde med tilpasninger ud fra et faldende befolkningstal.

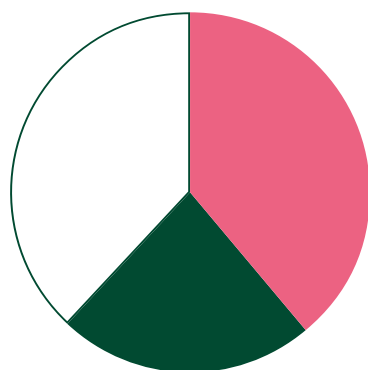
4.3 ORGANISERING AF SAMARBEJDE

Det er organiseringen af samarbejdet mellem landsbyerne, som danner fundamentet til den udvikling, der sker i klyngen. Målet med organiseringen er derfor at skabe en struktur, som muliggør et samarbejde på tværs. Kun på den måde kan der i fællesskab arbejdes med de langsigtede perspektiver. Derfor vil de øvrige mål ikke kunne opfyldes, medmindre organiseringen er på plads.

Som nævnt i indledningen (1) har der ikke tidligere været et systematisk samarbejde mellem byerne i klyngen. Klyngens første officielle borgermøde i maj var derfor med til at løbe den nye organisering i gang. På den baggrund er det relevant at se, hvordan borgerne vurderer udgangspunktet for et stærkere samarbejde.

DER ER I DAG ET GODT SAMARBEJDE PÅ TVÆRS AF LANDSBYERNE? (N=351)

Helt enig	3 %
Enig	36 %
Uenig	20 %
Helt uenig	3 %
Ved ikke	38 %

Samlet

- Helt enig og enig – 39 %
- Helt uenig og uenig – 23 %
- Ved ikke – 38 %

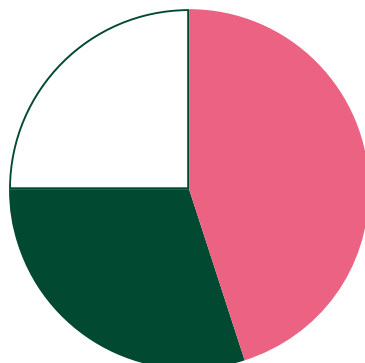
Hele 38 % svarer, at de ikke kender til samarbejdet på tværs af byerne i dag og ikke ved, om der i det hele taget er et samarbejde. Det vidner om et svagt kendskab de eksisterende rutiner. Det er netop et

styrket samarbejde, som koordinationsgruppen for landsbyklyngen arbejder for. 39 % mener, der er et godt samarbejde, mens 23 % er uenige. Alt i alt er det et broget billede med stor plads til forbedring.

NÅR DER AFHOLDES ARRANGEMENTER I LANDSBYERNE, ER VI GODE TIL AT INFORMERE NABOLANDSBYERNE OM DET. (N=351)

Helt enig	6 %
Enig	39 %
Uenig	25 %
Helt uenig	5 %
Ved ikke	25 %

Samlet

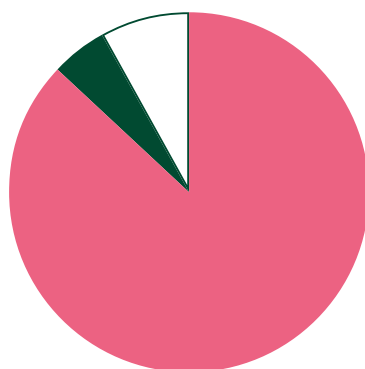
- Helt enig og enig – 45 %
- Helt uenig og uenig – 30 %
- Ved ikke – 25 %

En stærkere fælles organisering handler også om at dele viden med nabolandsbyerne. Hertil svarer 25 %, at de ikke ved, om den tværgående deling af information fungerer i dag. 45 % synes, der sker en deling af viden, mens 30 % er uenige. Der er

således meget delte meninger om det, hvilket viser et potentiale for forbedring, når 55 % samlet set svarer, at de ikke ved det eller er uenige i, at det fungerer godt i dag.

HVIS VI SKAL OVERLEVE SOM LOKALSAMFUND, ER DET NØDVENDIGT, AT VI SAMARBEJDET TÆT MED DE ØVRIGE LANDSBYER I OMRÅDET. (N=356)

Helt enig	35 %
Enig	52 %
Uenig	4 %
Helt uenig	1 %
Ved ikke	8 %

Samlet

- Helt enig og enig – 87 %
- Helt uenig og uenig – 5 %
- Ved ikke – 8 %

87 % af respondenterne er enige i, at et samarbejde på tværs mellem landsbyerne er nødvendigt, hvis landsbyerne fremover skal overleve. 5 % er uenige, og 8 % svarer ved ikke. Det tegner et tyde-

ligt billede af en gruppe borgere, der mener, at en fælles organisering er nødvendig, hvis de enkelte byer skal overleve.

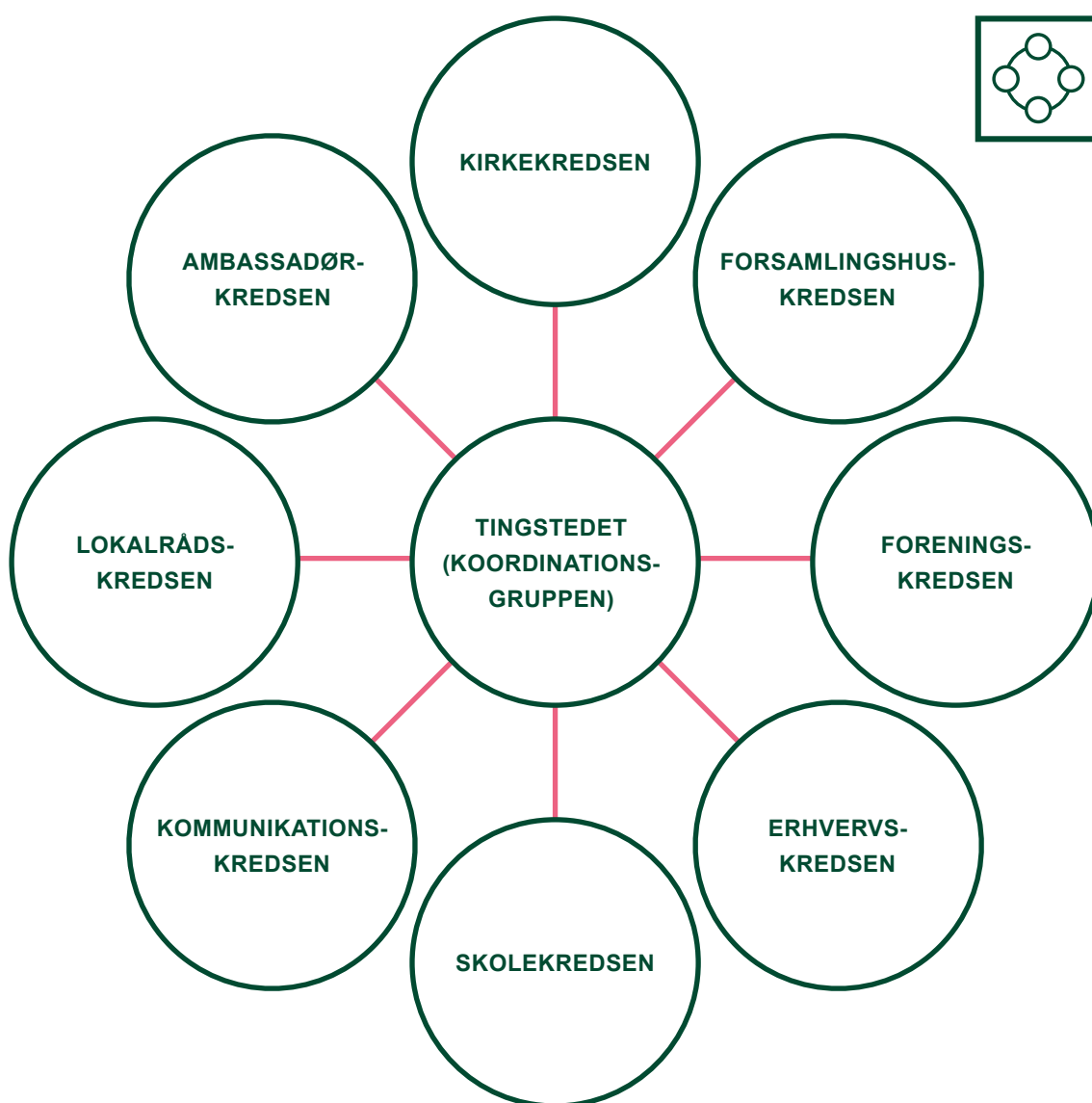
Det er helt afgørende for klyngen, at borgerne bakker op om et stærk koordinering på tværs. Uden borgernes tro på dette vil det ikke være muligt at skabe en stærk landsbyklynge. Borgerne bekræfter

med 87 %, at de ser samarbejde som vejen frem, og at landsbyerne står stærkere, når de står sammen. Det giver koordinationsgruppen og projektet som helhed en stor opbakning fremadrettet.

Organiseringen i Hånden under Midtfyn

Formen på det nye klyngesamarbejde er opbygget omkring en koordinationsgruppe og en række netværksgrupper, som også er kaldet 'kredse'. Koordinationsgruppen sikrer koordinering i og omkring klyngen. Fremadrettet er det også koordinationsgruppen, som sikrer forankringen af klyngen.

Koordinationsgruppen organiserer arbejdet ud fra et mantra om, at kendskabet til hinanden på tværs af landsbyerne er det vigtigste fundament for det videre samarbejde. Derfor har gruppen valgt at etablere nogle kredse, som i første omgang dannes ud fra et fælles interessefelt og på tværs af landsbyerne.

De forskellige kredse og koordinationsgruppen har gensidig repræsentation ved to personer.

Kommunikationsgruppen koordinerer og styrer den interne og eksterne kommunikation omkring klyngen. Kommunikationsgruppen har det overordnede ansvar for Facebook- og hjemmesiden. Ambassadørerne står for den generelle borgerinvolvering og mobilisering af frivillige.

I forbindelse med borgerundersøgelsen tilkendegav 33 personer, at de gerne vil kontaktes for at høre

mere om mulighederne for at blive frivillig i projektet. Lykkes det at få involveret de nye frivillige, vil det påvirke den nuværende organisering.

Organiseringen er dynamisk og kredsene opstår efter behov og interesse. Nye kredse tager afsæt i de eksisterende kredse og forventningen er, at kredsene arbejder på tværs omkring emner, ideer eller ud fra de fokuspunkter, der i fremtiden skal arbejdes med.

4.4 KOMMUNIKATION

En god kommunikation på tværs af landsbyerne er med til at styrke den enkelte landsby og synliggøre klyngen som helhed. Derfor er en styrket og koordineret kommunikationsindsats meget vigtig i klyngesamarbejdet.

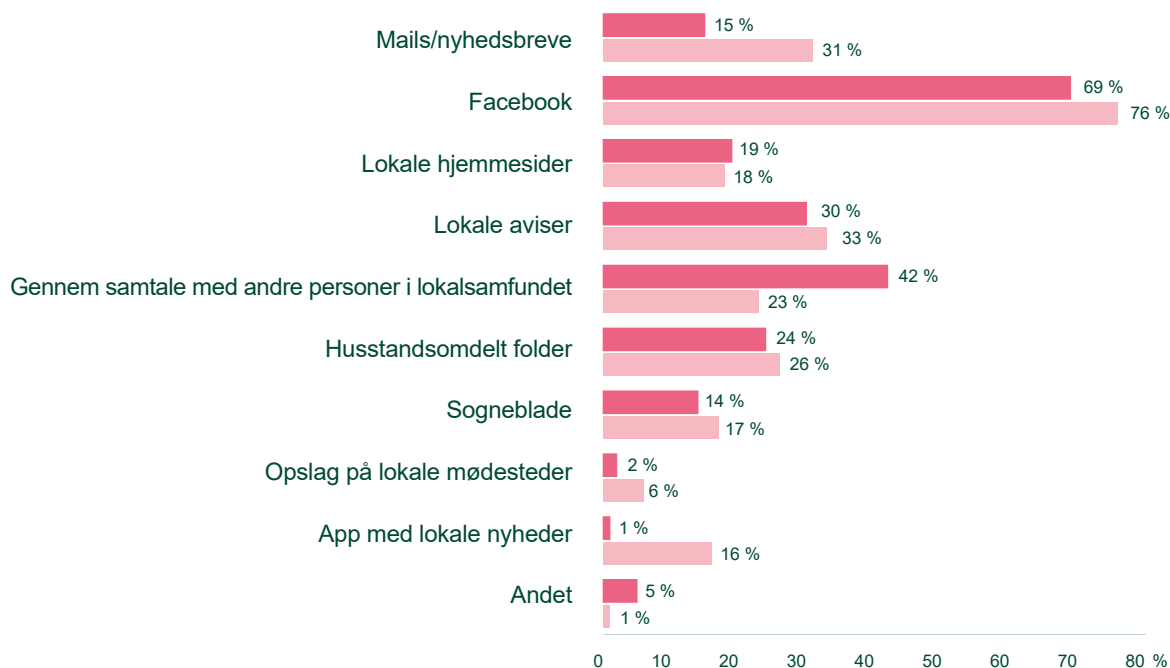
Ved at kende borgernes foretrukne måder at søge informationer om lokalområdet på, kan koordi-

nationsgruppen, kommunikationsgruppen og de enkelte netværk og kredse få inspiration til, hvordan de bedst kommunikerer med borgerne. Borgerne bliver derfor spurgt om deres nuværende vaner og fremtidige behov, når de søger informationer.

75 % har hørt om landsbyklyngen før de deltog i borgerundersøgelsen. 25 % har ikke.

HVOR HAR DU HØRT OM LANDSBYKLYNGEN? (N=260)

HVORDAN FORETRÆKKER DU FREMADRETTET AT INDHENTE OPLYSNINGER OM LOKALE FORHOLD? (MAKS. 3 SVAR) (N=346)

Når borgerne skal angive, hvor de har hørt om klyngesamarbejdet, peger de fleste på Facebook (69 %), Gennem samtale med andre personer fra lokalsamfundet (42 %), Lokale aviser (30 %) og Husstandsomdelt folder (24 %). Under 'Andet' peger respondenterne på opstartsmødet i Espe, hjemmesiden Rundt om Ringe samt at de allerede er involveret i en eller anden grad via lokalrådet eller andet foreningsarbejde.

Fremadrettet foretrækker borgerne i stigende grad at holde sig orienteret om udviklingen i lokalområdet via Facebook (76 %). Herefter kommer Lokale aviser

(33 %), og Mails/nyhedsbreve (31 %). Der sker en markant stigning i antallet af personer, der ønsker at benytte app med lokale nyheder, hvorimod lokale hjemmesider går lidt tilbage, mens Sogneblade går lidt frem (17). Det viser et broget, men meget specifikt informationsbehov blandt borgerne, som koordinerings- og kommunikationsgruppen i fremtiden kan målrette deres budskaber ud fra.

Under 'Andet' nævner flere SMS som en mulighed. Det ligger i forlængelse af en app, som vil kunne indstilles til at sende nyheder ud omkring emner, som interesserer den enkelte borger.

Arbejdet med at etablere en fælles kommunikationsplatform for klyngen var startet, inden koordinationsgruppen blev nedlagt. Klyngen har således en fælles hjemmeside på www.haandenundermidtfyn.dk med tilhørende Facebookside.

Hjemmesiden bliver flittigt brugt til nyheds- og kalenderopslag. Herudover er der også fungerende hjemmesider, Facebooksider og lokalblade i de

enkelte lokalområder. Arbejdet med opbygningen af hjemmesiden varetages af kommunikationsgruppen, der består af tre personer og en webmaster. Ud fra borgernes behov til fremtidig kommunikation vil det være oplagt at koble en app på de nyheder, der formidles på hjemmesiden, da borgerne udtrykker et stigende ønske om nyheder via denne kommunikationskanal.

4.5 FRIVILLIGHED OG BORGERINVOLVERING

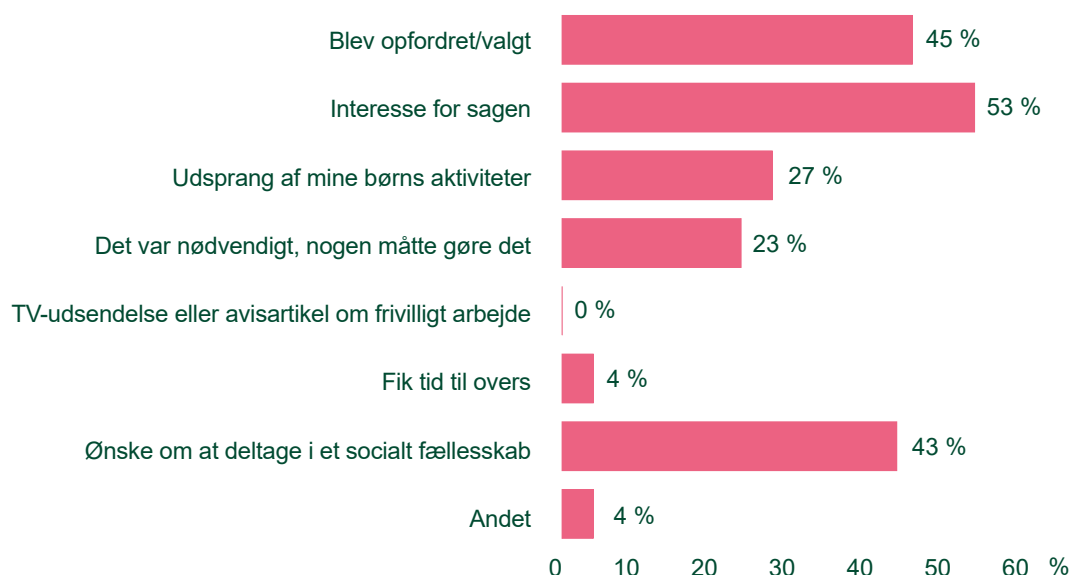
En stærk landsbyklynge vokser frem af engagerede borgere¹⁷. Borgere, der involverer sig og vil yde en frivillig indsats. Uden et stærk frivilligt engagement bliver det meget vanskeligt at skabe udvikling i landsbyklyngen. Det er derfor vigtigt at kortlægge kulturen og motivationen for frivilligt arbejde, da det giver koordinationsgruppen et vigtigt redskab til at motivere nye frivillige.

86 % af respondenterne mener, det er nødvendigt, at borgerne involverer sig aktivt, hvis landsbyerne skal overleve. Det viser en meget høj bevidsthed om, at borgerne ser sig selv i en afgørende rolle i forhold til landsbyerne overlevelse.

Som tidligere skrevet, giver 33 respondenter direkte udtryk for, at de gerne vil kontaktes for at høre mere om mulighederne for at blive frivillig i klyngen. Det giver koordinationsgruppen et skub fremad i arbejdet med at engagere folk. Det viser også, at der er et potentiale for at involvere flere borgere i den lokale udvikling.

Ved at kende til folks motivationsfaktorer for at lave frivilligt arbejde, er det lettere at få nye med. Derfor bliver borgerne spurgt til deres baggrund for at lave frivilligt arbejde.

HVAD FIK DIG I GANG MED DET FRIVILLIGE ARBEJDE? (N=318)

Respondenterne motiveres først og fremmest af Interesse for sagen (53 %). Herefter kommer, at de Blev opfordret/valgt (45 %) og på tredjepladsen kommer Ønske om at deltage i et socialt fællesskab

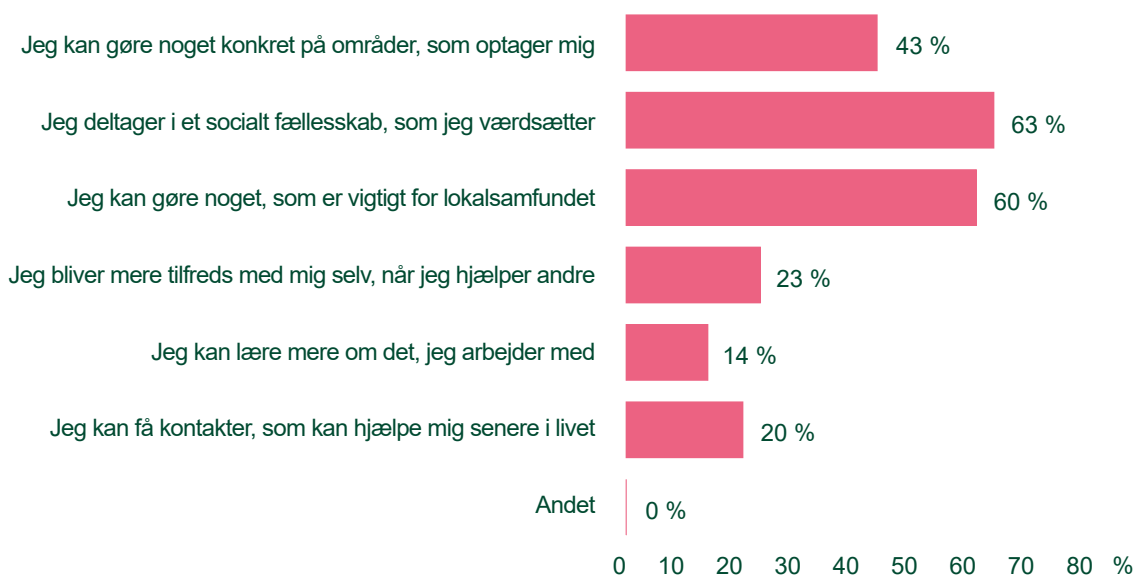
(43 %). Under 'Andet' skriver flere, at de altid har lavet frivilligt det, og at det ligger i deres opdragelse. Flere skriver også, at de som tilflyttere har set det som en god mulighed for at lære andre at kende.

Jo bedre koordinationsgruppen og de øvrige aktive netværksgrupper kender folks motivationsfaktorer, desto bedre kan de henvende sig til nye potentielle frivillige og invitere dem ind i samarbejdet. Undersøgelsen viser, at det for det første handler om at fortælle folk, at de kan arbejde med et emne; altså dét, de interesserer sig for. For det andet at 'prikke' folk personligt og opfordre dem til at tage del i klynge-samarbejdet, fordi de her kan blive del af et godt fællesskab, som også forekommer vigtigt.

Ser man på landsdækkende undersøgelser, så har 35 % af danskerne lavet frivilligt arbejde inden for det seneste år⁹. Blandt respondenterne er det 55 %. Der er således en ganske god kultur for at involvere sig. Tilsammen med de 33 borgere, der gerne vil kontaktes for at høre om mulighederne for at blive frivillig i klynge-samarbejdet, er der en god grobund for en bred borgerinvolvering.

Et er motivationen til at komme i gang med at lave frivilligt arbejde. Noget andet er det personlige udbytte, man får, når først man er kommet i gang.

HVAD GIVER DET DIG AT LAVE FRIVILLIGT ARBEJDE? (N=188)

At deltage i et socialt fællesskab (63 %) samt det at gøre noget, som er vigtigt for lokalsamfundet (60 %), er ultimativt de mest betydningsfulde outputs

ved at lave frivilligt arbejde. Herefter kommer at gøre noget konkret på et område, som optager den enkelte (43 %).

Det er interessant, at respondenterne i så udpræget grad peger på det sociale fællesskab som det mest værdifulde aspekt ved frivilligt arbejde. Det betyder, at når først man er kommet i gang, er fællesskabet og det at gøre en indsats til forskel for lokalsamfundet vigtigere end fx at lære noget om det, man

arbejder med. Det betyder, at det sociale miljø og fællesskab omkring det frivillige arbejde skal have gode betingelser, da det er med til at fastholde de frivillige og deres engagement.

Dialogmøder om værdier i klyn gesamarbejdet

For at involvere borgerne og skabe indsigt i klyn gesamarbejdet har koordinationsgruppen afholdt tre dialogmøder. Et møde med erhvervskredsen, et med kirkekredsen og et med kommunikationskredsen. Der er aftalt et møde med forsamlingshuskredsen og foreningskredsen. Foreningskredsen tænkes splittet op i flere møder, da der i området er forskellige foreningstyper.

Møderne følger alle samme struktur og bliver indledt med en grundig præsentation af de fremmødte og deres 'virksomhed'. Herunder hvilke aktiviteter der arbejdes med, og hvilke udfordringer der ligger i det daglige arbejde. Det gennemgående spørgsmål er: Hvad kan du bidrage med til klyngen? Og hvad kan klyngen bidrage med til dig? Møderne skal således være med til at tegne et samlet billede af klyngens stærke og svage sider.

Koordinationsgruppen har samlet op på alle møder, og budskaberne tages med i det videre arbejde og kommunikeres ud via hjemmesiden.

Idéudviklingsmøder

Faaborg-Midtfyn Kommune besluttede i 2017 at udlægge et borgerbudget på 500.000 ud til lokaludvikling. Hånden under Midtfyn har her fået ansvar for at administrere 55.000 kr. af dette budget. Pengene skal igangsætte nogle udviklingsprojekter i klyngen, og koordinationsgruppen har derfor afholdt seks idéudviklingsmøder, for at involvere borgere i denne del. Der har resulteret i seks meget velbesøgte møder, hvor i alt 200 borgere har deltaget. Der kom otte projektforslag, hvoraf fem var indsendt af skoleelever. Projektideerne blev præsenteret på et fælles møde. Efter en demokratisk proces, hvor alle fremmødte deltog i udvælgelsesprocessen, resulterede det med støtte til alle de indsendte forslag

4.6 KOMMUNESAMARBEJDE

På trods af den borgerdrevne tilgang spiller samarbejdet med kommunen en vigtig rolle. I koordinationsgruppen deltager en kommunal repræsentant på møderne, og kommunen fungerer som økonomisk bidragsyder til projektet. Uden kommunalt samtykke kan klyngen derfor ikke etableres.

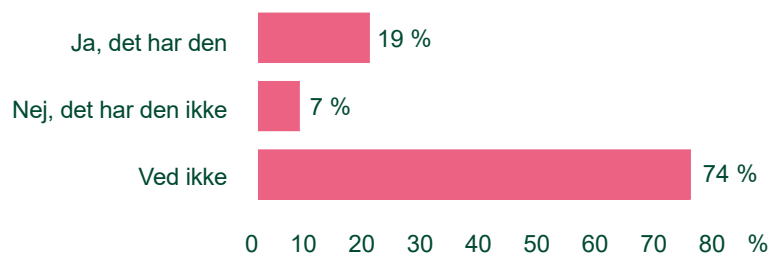
Samarbejde mellem borgere og kommune

Faaborg-Midtfyn Kommune inviterer med politikken Sammen om Fællesskaber til samarbejdet med borgerne¹⁹. Politikken beskriver, at det er kommunens ambition at fremme et mangfoldigt civilsamfund, hvor alle borgere har mulighed for at deltage. At samarbejdet skal ske med respekt for den enkelte og i tillid til hinanden. Det er kommunens plan at styrke samskabelse med borgerne i arbejdet med

at finde løsninger til fremtidens velfærd. Med politikken forpligter kommunen sig til at samarbejde med borgerne.

For at kortlægge borgeres kendskab til de kommunale ambitioner om at samskabe, bliver borgerne derfor spurgt til deres kendskab til samarbejdet mellem borger og kommune.

VED DU, OM DIN KOMMUNE HAR BESKREVET, HVORDAN DE SER OG VÆGTER SAMARBEJDER MELLEM BORGERE OG KOMMUNE? (DET KAN FX VÆRE I EN CIVILSAMFUNDSPOLITIK) (N=338)

74 %, ved ikke, hvad der findes på området for samarbejdet mellem borgere og kommune. 19 %

ved, at der findes noget, mens 7 % ikke tror, det findes.

Trods politikken og ønsket om at understøtte samarbejdet med borgerne, er det langt fra alle, der er klar over, hvordan man som borger kan få indflydelse på lokaludviklingen. Resultatet er ganske interessant, idet trefjerdele af respondenterne reelt ikke er klar over, i hvilken grad samarbejdet mellem borgere og kommune er prioriteret, og hvad ram-

merne er for dette fra kommunens side. Kommunen er repræsenteret i koordinationsgruppen for klyngeprojektet, og det bliver derfor en vigtig opgave at få kommunikeret, at klyngesamarbejdet er et aktivt og strategisk vigtigt samarbejde mellem borgere og kommune.

FAABORG-MIDTFYN KOMMUNE HAR FLERE UDVIKLINGSSTRATEGIER. I HVILKET OMFANG ER DU BEKENDT MED DEM PÅ LISTEN? (N=334)

	Kender den ikke	Har hørt/læst om den	Har deltaget i udformningen af den
Egnsprofiler for Ringegnen (Hånden og Ånden)	72 %	27 %	1 %
Politik for samarbejdet mellem civilsamfund og kommunen 2016 (Sammen om fællesskaber)	82 %	17 %	1 %
Naturstrategi 2013	79 %	20 %	1 %
Fritids- og friluftstrategi 2008	81 %	18 %	1 %
Børne og ungepolitik 2016	72 %	26 %	2 %
Gennemsnit	77 %	22 %	1 %

Koordinationsgruppen har specifikt spurgt ind til borgernes kendskab til de politikker, som Faaborg-Midtfyn Kommune har på de områder, der vedrører klyngesamarbejdet. Det helt gennemgående resultat viser et meget svagt kendskab til

kommunens politikker. 77 % af respondenterne har i gennemsnit ikke kendskab til de vedtagne politikker. Mest kendt er egnsprofilerne for Ringegnen, som 27 % har kendskab til.

4.7. MØDESTEDER

Mødesteder har stor betydning for hverdagslivet. Ofte bliver mødesteders betydning først synlige, når et mødested lukker eller bliver nedlagt. Ikke blot forsvinder der et sted med en funktion, der forsvinder også et rum for socialt samvær. I dagligdagen styrker mødesteder det personlige netværk og fællesskabet blandt borgerne. Mødesteder har således stor betydning for den enkeltes sundhed

og velbefindende. Sådan er det også for borgerne i landsbyklyngen Hånden under Midtfyn.

I forskningen omkring landsbyklynger skelner man mellem tre typer af mødesteder: (1) formelle mødesteder, (2) uformelle mødesteder og (3) tredje mødesteder²⁰.

FORMELLE MØDESTEDER

Formelle mødesteder er designet oppefra til bestemte aktiviteter. Man mødes med en forventning om et forudbestemt læringsudbytte, og det er planlagt, hvad man mødes om. Deltagerne har derfor en formel rolle som eksempelvis menighedsmedlem, elev eller foreningsmedlem.

Eksempler på disse mødesteder er kirken, skolen eller hallen.

UFORMELLE MØDESTEDER

Uformelle mødesteder er skabt nedefra gennem hverdagslivet. Man kommer oftest med et formål, men man mødes tilfældigt og snakker om løst og fast. Der er ikke et forudbestemt læringsudbytte.

Eksempler på disse mødesteder er købmanden, genbrugsstationen og stranden.

TREDJE MØDESTEDER

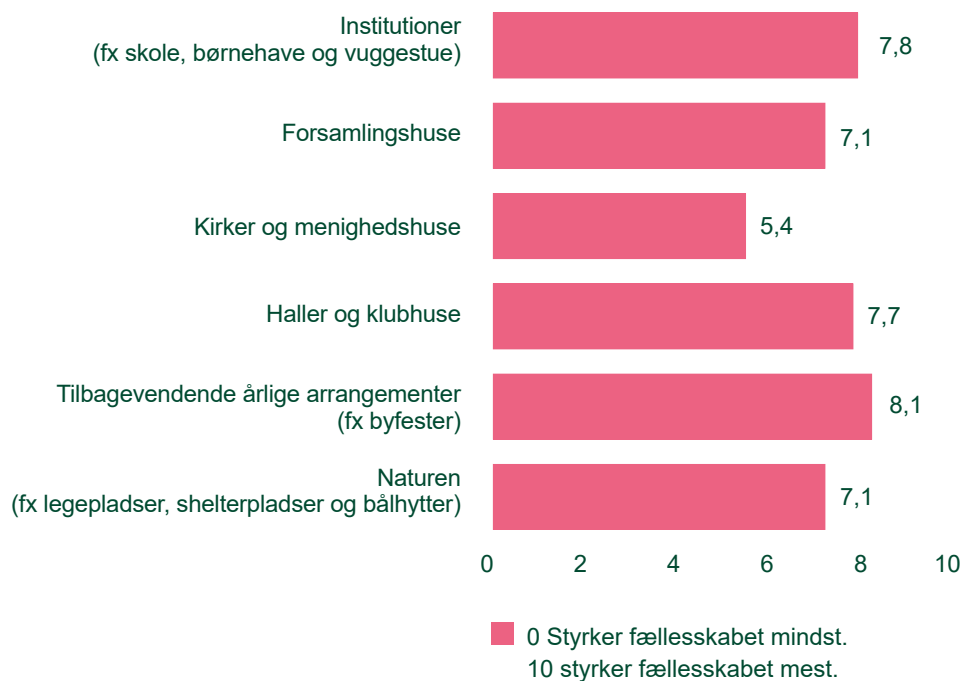
Tredje mødesteder er steder, hvor det sociale samvær er det primære formål. Det er ikke forudbestemt, hvad læringsudbyttet er.

Eksempler på tredje mødesteder er forsamlingshuset, kroen og den årlige sommerfest.

Koordinationsgruppen har kortlagt en række af de mødesteder, der findes i klyngen. Sammen med borgernes syn på en række centrale mødesteder skaber kortlægningen et overblik over antallet af mødesteder og deres betydninger for befolkningen.

Borgerne bliver i spørgeskemaundersøgelsen bedt om at vurdere en række mødesteders betydning for fællesskabet. De skal svare på en skala fra 0-10, hvor 0 styrker fællesskabet mindst og 10 styrker fællesskabet mest.

HVILKE MØDESTEDER HAR POTENTIALE TIL FREMADRETTET AF STYRKE FÆLLESSKABET PÅ TVÆRS AF LANDSBYERNE? (N=324)

Tabellen viser de forskellige typer af mødesteder og den gennemsnitsvurdering, som borgerne giver dem i spørgeskemaet. Tilbagevendende årlige arrangementer (8,1) og Institutioner (7,8) scorer hø-

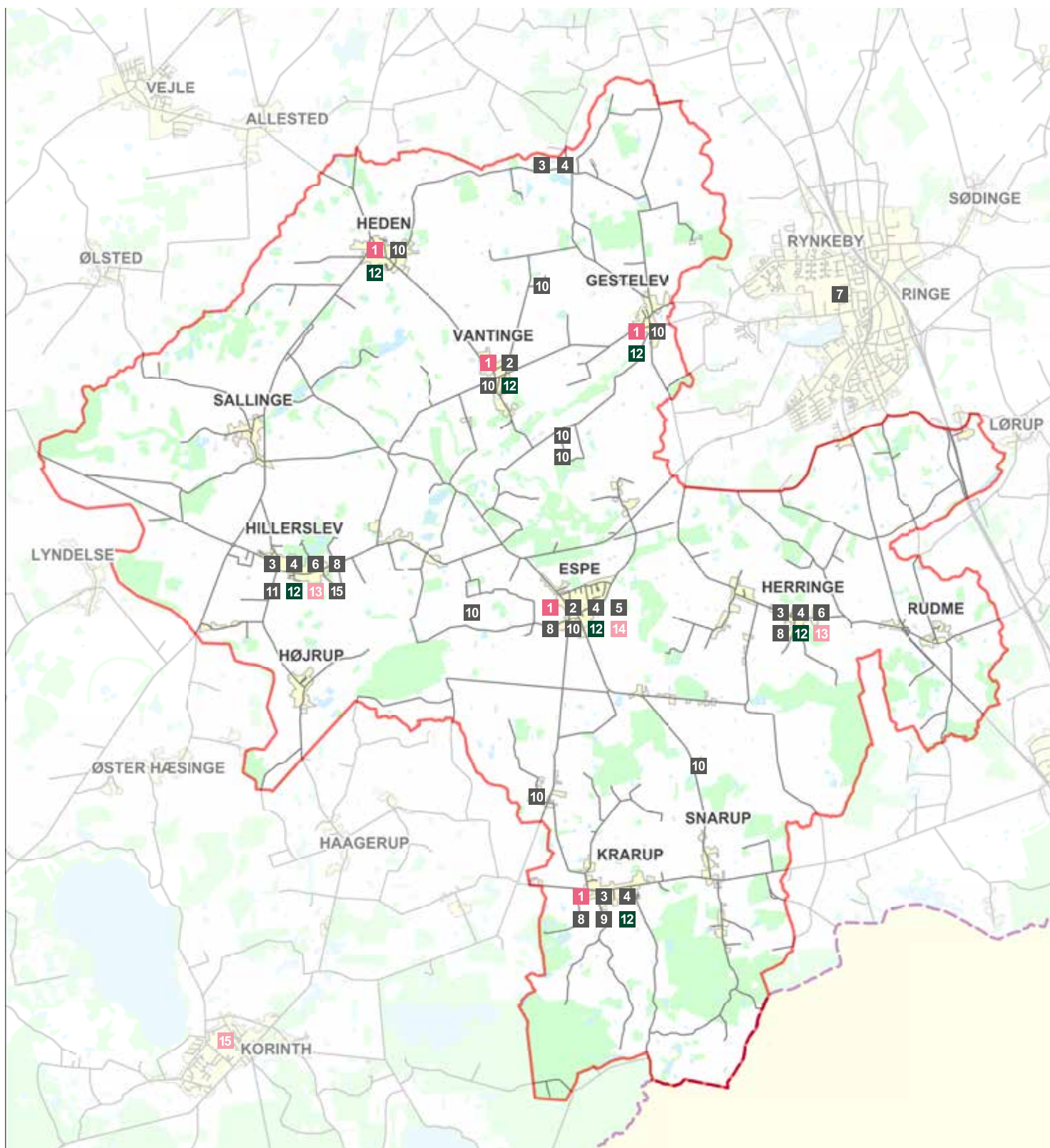
jest og vurderes til at have de største potentialer til at styrke fællesskabet på tværs af klyngen. Herefter kommer Haller og klubhuse (7,7).

I forhold til de tre typer mødesteder er Tilbagevendende årlige arrangementer et 'tredje mødested'. Det betyder, at det sociale samvær er i fokus, at det er lidt tilfældigt, hvem man møder, og hvad man taler om. I den type mødested ligger der et frirum og en åbenhed i forhold til at møde andre mennesker, og den funktion vurderes højt af respondenterne. Det samme gælder til en vis grad Haller og klubhuse, som prioriteres på en tredjeplads. Også denne type mødested hører til fritidslivet, hvor folk kommer af lyst og gennem et aktivt tilvalg.

Institutioner er et formelt mødested, hvor man kommer med et klart formål – fx at gå i skole. Denne type mødested er også vigtigt for lokalsamfundet, da det hænger sammen med et grundlæggende behov for at få hverdagen til at fungere.

Borgerne har ligeledes mulighed for at skrive andre mødesteder, der har betydning for fællesskabet.

Her skriver flere foreningslivet i almindelighed, at de savner et lokalt sted at handle, og at 'Foderstoffem' er et godt sted at snakke. Enkelte skriver også, at det ikke alene handler om mødesteder, men kulturen for hvordan man møder andre, og at man skal være opmærksom på at byde tilflyttere velkommen.

Forsamlingshuse

1 Forsamlingshuse

Skoler og institutioner

- 2 Skole
- 3 Friskole
- 4 SFO
- 5 Juniorklub
- 6 Børnebilledskole
- 7 Ungdomsklub
- 8 Børnehave
- 9 Vuggestue
- 10 Dagplejer
- 11 Efterskole

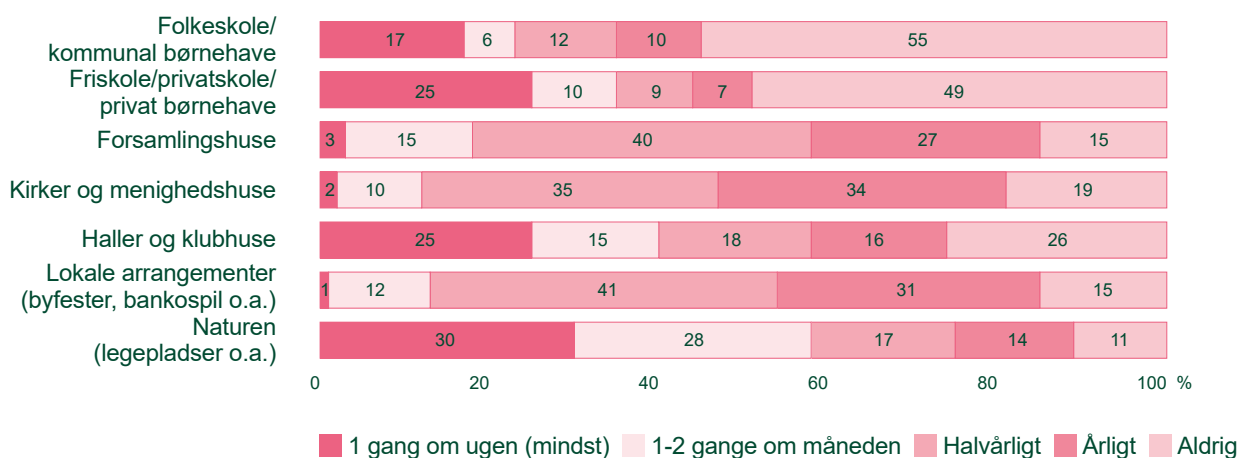
Kirker

12 Kirke

Idrætshaller og klubhuse

- 13 Klubhus
- 14 Idrætshal
- 15 Motionsmødesteder

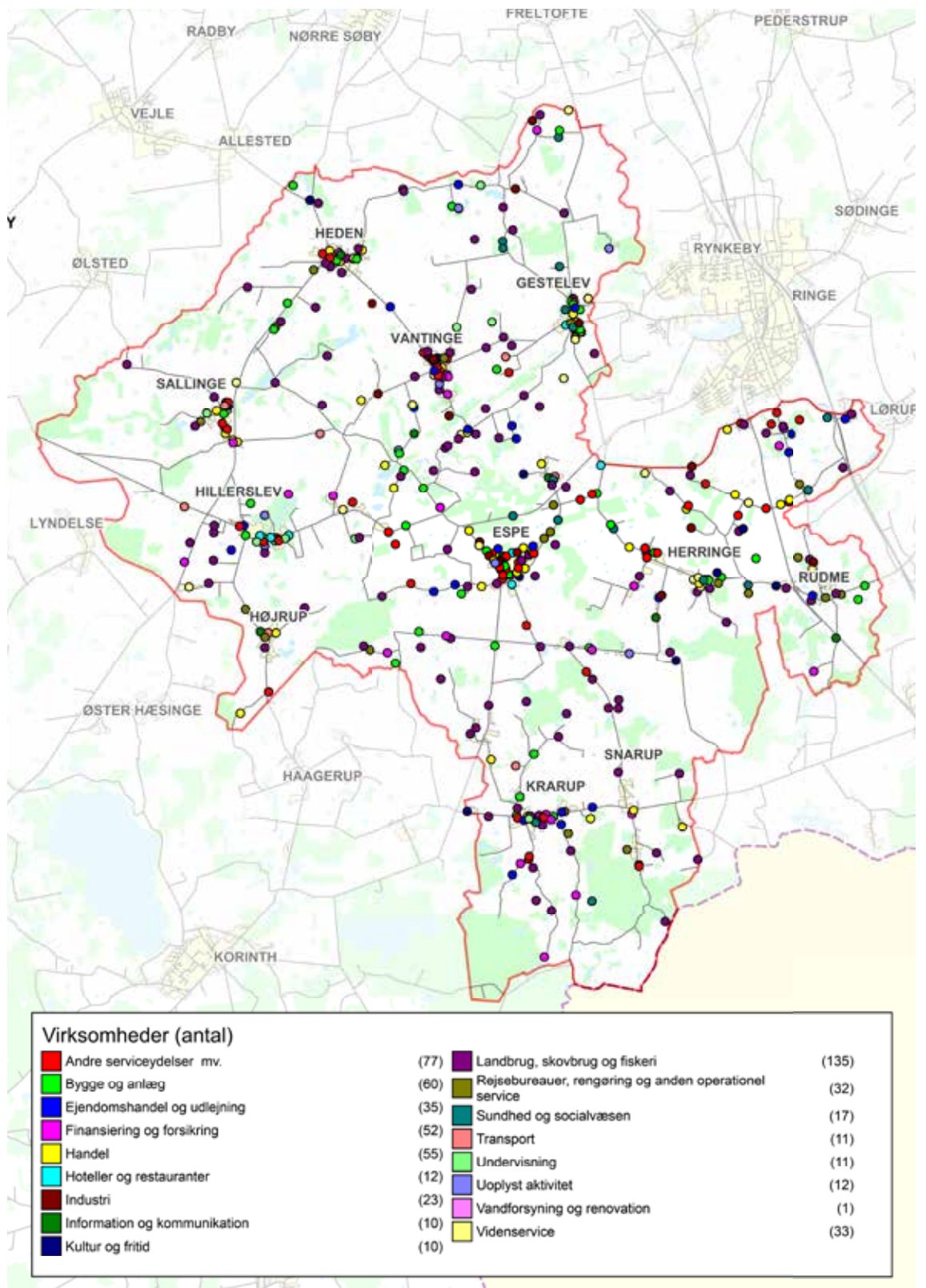
PÅ HVILKE AF FØLGENDE MØDESTEDER BEFINDER DU DIG, OG HVOR OFTE SKER DET? (N=330)

Kortet på modsatte side viser geografien for landsbyklyngen og fire typer mødesteder, som borgerne i undersøgelsen har vurderet betydningen af. Herudover bliver borgerne bedt om at angive, hvor ofte de kommer på udvalgte mødesteder. Respondenterne kommer oftere på Friskoler/privatskoler og privatbørnehaver (25 %) end de kommer på Folkeskole/kommunal børnehave (17 %). Det er en følge af, at der er en folkeskole og fem private skoler i området. Naturen er det mødested, der hyppigst benyttes (30 %), mens Haller og klubhuse ligger på en delt andenplads sammen med Friskoler/privatskoler/privat børnehave (25 %).

I forhold til de mødesteder folk vurderede som mest betydningsfulde, var tilbagevendende årlige arrangementer nummer et efterfulgt af institutioner samt haller og klubhuse. Et mødesteds betydning kan således godt være stor, selv om det ikke er et sted, der besøges hver uge, som fx årlige arrangementer. Det betyder, at værdifulde lokale mødesteder skal ses i relation til den kultur og de traditioner, som har betydning for det enkelte lokalsamfund.

Ud over den kortlægning af mødesteder, som borgerne vurderer betydningen af i undersøgelsen, har Faaborg-Midtfyn Kommune lavet en kategorisering af virksomheder på brancheniveau. Oversigten vis-

ser fordelingen af virksomheder i klyngens geografi, men den viser ikke hvilken betydning eller værdi de enkelte steder har for borgerne.

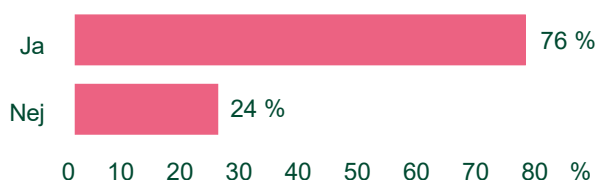
4.8 AKTIVITETSUDBUD

Fritidslivet har stor betydning for danskerne. Det gode liv på landet hænger sammen med et aktivt liv med mulighed for fritidsaktiviteter. Gode aktivitetstilbud er med til at gøre et område attraktivt og det både tiltrækker og fastholder borgere. Målet har derfor været at kortlægge det nuværende aktivitetsudbud samt at undersøge, hvad borgerne i klyngen ser af behov for aktivitetsudbud i fremtiden.

På en rangliste over den bedste facilitetsdækning i Danmark indenfor idrætsfaciliteter ligger

Faaborg-Midtfyn på en 20. plads ud af landets i alt 98 kommuner²¹. Det er en ganske fin placering, der vidner om en generelt god dækning på facilitetsområdet. Dækningen bliver målt ud fra antal faciliteter i forhold til indbyggertallet og her ser man ofte i landdistrikterne, at borgerne har længere til idrætsfaciliteten eller hallen, men til gengæld er man ikke nær så mange om at dele faciliteten.

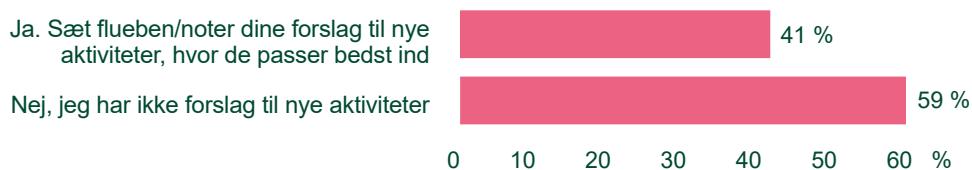
ER DU TILFREDS MED UDBUDET AF FRITIDS- OG AKTIVITETSTILBUD I DIT LOKALOMRÅDE? (N=323)

Langt de fleste (76 %) er tilfredse med det fritids- og aktivitetsudbud, der findes i lokalområdet. 24 % er ikke tilfredse.

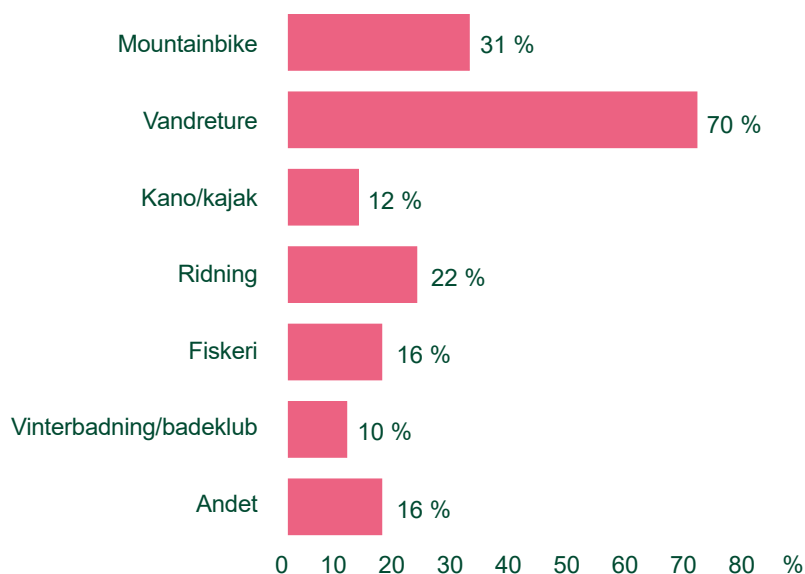

HAR DU FORSLAG TIL NYE AKTIVITETER? (N=322)

Borgerne har mulighed for at komme med idéer til nye aktivitetsudbud. 41 % har idéer hertil, mens 59 % ikke har. Idéerne fordeler sig på tre overordnede kategorier.

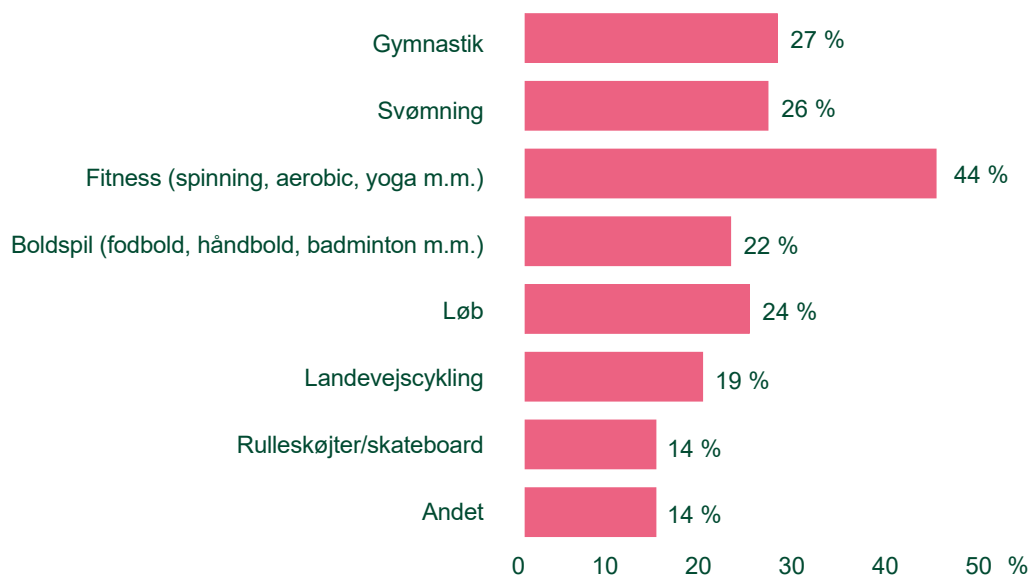
NATUR OG OUTDOOR (N=166)

Inden for Natur og outdoor er Vandreture den helt store højdespringer. 70 % efterspørger vandreture, som er den klart mest efterspurgte aktivitet. Herefter kommer Mountainbike (31 %) og Ridning (22 %). Under 'Andet' nævner flere løbe- og vandrestier i naturen. Der er forslag til guidede ture med fortællin-

ger fra området og dets hemmelige steder og sjove historier, som lokale kender til. Der er også forslag til at lave en naturplejeklub, hvor man kan arbejde på konkrete projekter, der kan forbedre adgangen til og ophold i naturen.

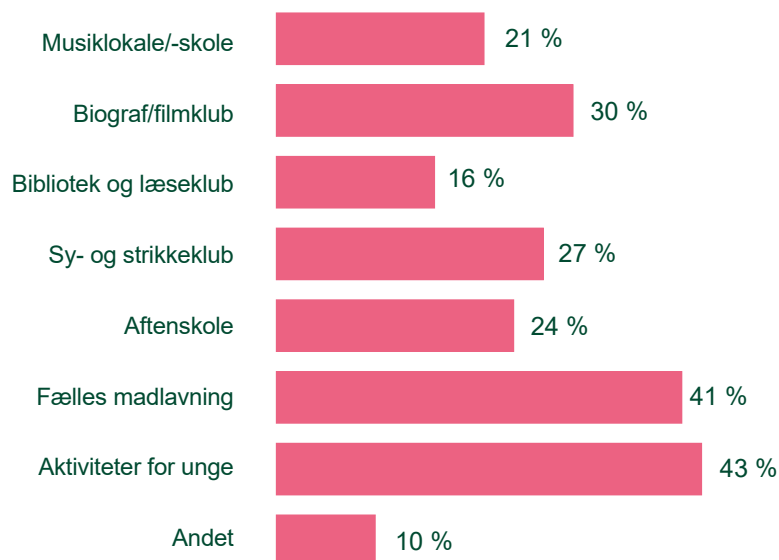
IDRÆT OG MOTION (N=140)

Inden for Idræt og motion fordeler respondenternes svar sig bredt på flere kategorier med Fitness (44 %), Gymnastik (27 %) og Svømning (26 %) som de mest populære. Under 'Andet' nævnes fodbold-fitness, kampsport, skydning, tennis, petanque, parkour og zumba i vandet for gigtramte. Om disse

aktiviteter ikke findes i forvejen i klyngen, eller om borgerne ikke er klar over, hvor de er, giver undersøgelsen ikke svar på, men det vil være oplagt at invitere DGI Fyn og de lokale foreninger til en præsentation af borgernes efterspørgsel, da dette kan bidrage til den generelle foreningsudvikling.

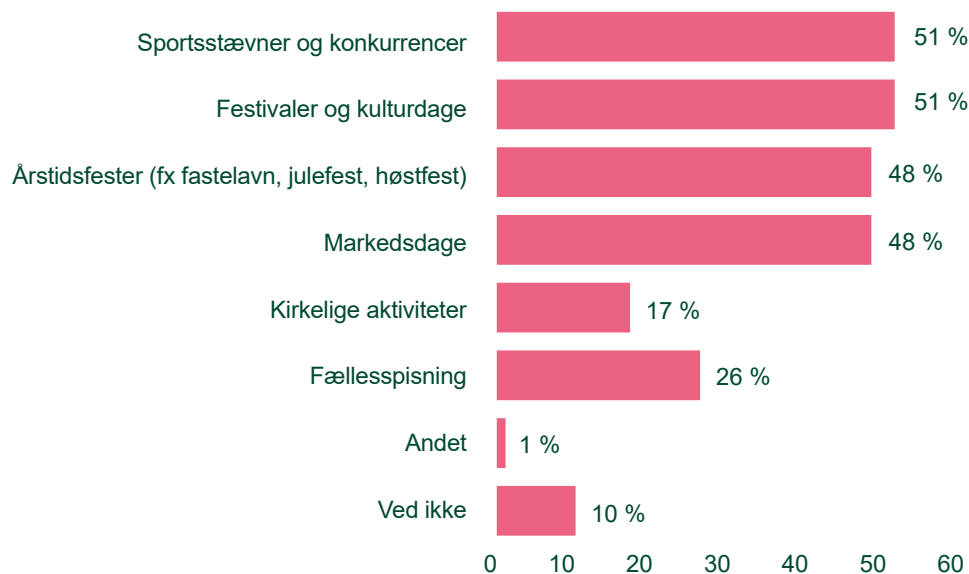
KULTUR (N=157)

Inden for Kultur er de tre mest efterspurgte emner Aktiviteter for unge (44%), Fælles madlavning (41 %) og Biograf/filmklub (30 %). Under 'Andet' foreslår

flere sangaftener og kor. Der er også forslag til foredrag, som kan foregå i forsamlingshusene.

HVILKE ARRANGEMENTER MENER DU, MAN MED FORDEL KAN SAMARBEJDE OM I LANDSBYKLYNGEN? (MAX 3 SVAR) (N=316)

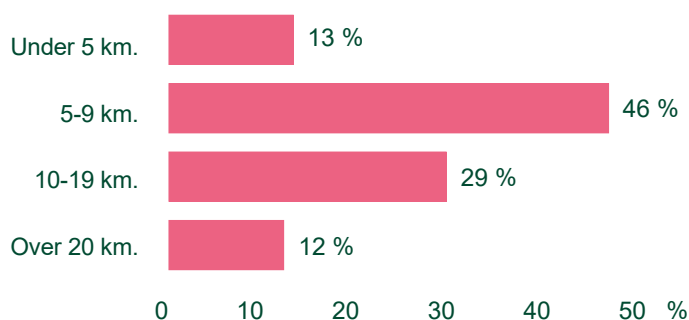
Sportsstævner og konkurrencer (51 %) og Festivaler og kulturdage (51 %) ser borgerne som de mest oplagte arrangementer at samarbejde om. Herefter kommer Årstidsfester (48 %) og Markedsdage (48 %).

Under 'Andet' er der forslag til foredrag og kommentarer til, at alle de nævnte ideer til samarbejde er relevante.

Borgerne svarer også på, hvor langt de er villige til at transportere sig til deres fritidsinteresser. Hvis kvaliteten i aktivitetsudbuddene skal sikres, vil det flere steder betyde, at aktiviteterne vil placeres rundt om i klyngen, og borgerne vil have forskellige

afstande for at kunne deltage. Derfor er det relevant at undersøge, hvor langt de faktisk er villige til at transportere sig, når de skal deltage i fritidsaktiviteter.

HVOR LANGT ER DU VILLIG TIL AT TRANSPORTERE DIG TIL DIN FRITIDSINTERESSE? (N=318)

Samlet set er 87 % villige til at bevæge sig op til 9 km efter det rette aktivitetsudbud. 13 % vil bevæge sig under 5 km. Med 9 km. vil man stort set kunne nå

på tværs af klyngen, og det kan derfor konkluderes, at der er en udpræget villighed til at transportere sig rundt i klyngen efter det rette aktivitetstilbud.

Tal fra Faaborg-Midtfyn Kommune viser, at medlemstallet i foreningerne i klyngen har været faldende siden 2008²². I alt med 24 %. Det er et markant fald, som udfordrer foreningerne på at gentænke deres aktiviteter og måden, de er organiseret på.

Foreningerne kan her drage nytte af kortlægningen og borgernes tilkendegivelse af, at de er villige til at bevæge sig efter det rette fritidstilbud. På den måde kan foreningerne sigte mod mere samarbejde omkring samling af 'truede' aktiviteter.

5. FREMTIDS- PERSPEKTIVER

Borgerne i klyngen er klar over, at de er nødt til at samarbejde tæt på tværs af landsbyerne, hvis de enkelte lokalsamfund skal overleve (4.3). Borgerne er også klar over, at deres engagement spiller en afgørende rolle, hvis det skal lykkes (4.5). Opgaven bliver nu, at skabe et bredere engagement. 33 borgere har allerede tilkendegivet, at de gerne vil kontaktes for at høre mere om mulighederne for at blive frivillig, og der venter flere spændende opgaver for koordinationsgruppen, der nu skal sætte kursen i det videre arbejde.

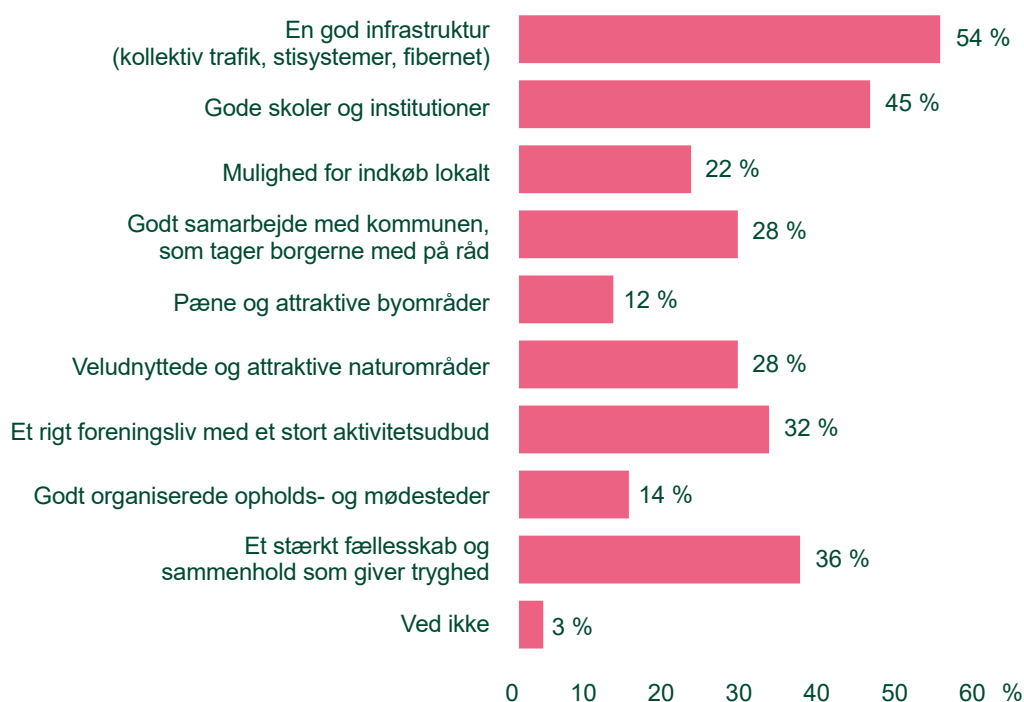
Til sidst i undersøgelsen har koordinationsgruppen ønsket at få kortlagt borgernes syn på fremtiden. Perspektiverne skal i tråd med resten af kortlægningen bruges som grundlag for den strategiplan, der i sidste fase af klyngeetableringen, formulerer de fælles mål for klyngen.

5.1. FOKUSPUNKTER I FREMTIDEN

Borgerne svarer på hvilke emner, de mener, landsbyerne skal samarbejde om i fremtiden.

HVAD SER DU SOM DE STØRSTE POTENTIALER, DER SKAL SAMARBEJDES OM FREMADRETTET? (MAKS. 3 SVAR) (N=315)

En god infrastruktur (54 %), Gode skoler og institutioner (45 %) samt Et stærkt fællesskab og sammenhold som giver tryghed (36 %) vurderer borgerne

som de vigtigste fokusområder at samarbejde om i fremtiden.

Med 54 % tilkendegiver respondenterne, at en god infrastruktur er meget vigtig. Hvis ikke infrastrukturen virker, bliver det vanskeligt at komme omkring i klyngen og dermed også vanskeligt bakke op om de fritidsaktiviteter og institutionstilbud, som ligger forskellige steder i klyngen. Det samme gælder i forhold til gode institutioner. Det kræver udviklede sti- og busforbindelser at binde landsbyerne sammen, så børn og voksne kan komme sikkert rundt. Med ønsket om et stærkt fællesskab med sammenhold i lokalområdet lever respondenterne op til den

helt grundlæggende kultur med virkelyst, der er identificeret i området (1).

Der er ingen tvivl om, at borgerne – og dermed de enkelte landsbyer – står stærkere, hvis de formår at stå sammen. Kan de overføre kulturen omkring et stærkt fællesskab og sammenhold til klynge-sammenhængen, står de i en meget stærk alliance overfor eksempelvis kommunen, når nye løsninger skal forhandles.

5.2 HVAD ER DU STOLT AF I DIN LANDSBY/ LANDSBYKLYNGE?

Med et åbent spørgsmål har borgerne til sidst haft mulighed for at skrive, hvad de er mest stolte af eller særligt vil fremhæve i deres landsby eller klynge. Det har 188 respondenter benyttet sig af. Koordinationsgruppen har gennemgået alle besvarelser og opdelt

dem i temaer. Resultaterne giver et indblik i klyngens styrker set med borgernes øjne.

Koordinationsgruppen vil fremadrettet i samarbejde med kommunikationsgruppen formidle flere af borgernes udsagn på klyngens hjemmeside og på Facebook.

NÆVN OP TIL TRE TING, SOM DU ER STOLT AF ELLER SÆRLIGT VIL FREMHÆVE I DIN LANDSBY/ LANDSBYKLYNGE.

Der vokser mindst ti temaer ud af borgernes udsagn. Flere af temaerne griber ind i hinanden. Alt i alt vidner udsagnene om en gruppe meget opmærksomme borgere, der ser mange kvaliteter i deres lokalområde. De temaer, der står tydeligt frem vil her blive kommenteret i vilkårlig rækkefølge.

"Jeg er også meget glad for at bo et sted, hvor stort set alle kender hinanden, men selvom man ikke kender hinanden hilser man alligevel. Jeg blev fx inviteret på en kop kaffe af en dame jeg ikke kendte forleden fordi det regnede. Så nu kender jeg hende"

Borger

Fællesskab, sammenhold, hjælpsomhed og godt naboskab understøtter også andre af de kvaliteter, borgerne fremhæver. Herunder et højt aktivitetsniveau, hvor fællesspisninger og aktiviteter som fx banko, byfester og andre arrangementer, er med til at ryste folk sammen og styrke fællesskabet og trygheden i hverdagen.

Foreningslivet og forsamlingshusene nævnes med stolthed. Det er også i disse sammenhænge, der sættes stor pris på det frivillige arbejde og den arbejdsomhed, der lægges for dagen af de mange ildsjæle.

"Uden ildsjælene var der intet"

Borger

Friskolerne, skolerne og børnehaverne

nævnes af mange som byernes mødesteder og samlingspunkter.

Kirkerne omtales sammen med landsbyordninger med en stolthed, der er med til at understøtte sammenholdet.

Naturen er et potentiale som mange fremhæver. Både den vilde natur i form af skovområder og fiskesø, men også den tæmmede i form af naturstier, tumleparken og legepladserne.

"Vi har utroligt meget kunst og kultur. Natur og veluddannede, videbegærlige beboere. Vi har musikere og festivaler. Vi har mange mindre børn. Vores bånd til stedet går som regel længere tilbage. Vi respekterer de ældre i landsbyerne. Vi holde rent og arrangerer events til gavn for alle"

Borger

Kulturlivet og historien fremgår af besvarelserne som nogle specifikke navngivne steder, der knytter sig en særlig stolthed til. Spillestedet Foderstofften, Galleri Svinesti, Espe Hallen, HEVA (Heden – Vantinge gymnastik og idrætsforening), festival for unge er blandt dem, som oftest nævnes.

5.3 DET VIDERE ARBEJDE MED LANDSBYKLYNGEN

Erfaringerne fra andre landsbyklynger viser, at når det lykkes at etablere en stærk landsbyklynge, så er organiseringen på plads, kommunikationen binder områderne sammen, og involveringen af borgerne

sker bredt²³. Alt det er koordinationsgruppen i Hånden under Midtfyn godt i gang med. Afslutningsvis vil rapporten fremhæve fire tværgående perspektiver, der er vokset frem af analysen.

STYRKER

- Med beliggenheden kun 15-20 minutters kørsel fra Odense mod nord og Svendborg mod syd ligger klyngen attraktivt placeret som bosted tæt på byen, men i naturskønne omgivelser.
- 55 % af respondenterne laver i forvejen frivilligt arbejde. Det viser en kultur for frivillighed og et potentiale for flere frivillige. Lykkes det at involvere de nye potentielle frivillige, vil det give koordinationsgruppen et skub fremad i opbygningen af arbejdsgrupper, der kan beskæftige sig med de fokusområder, som borgerne peger på.

MULIGHEDER

- 87 % af respondenterne ser samarbejde mellem landsbyerne som en forudsætning for, at de enkelte landsbyer overlever. Det giver organiseringen som en klynge stor opbakning.
- Borgerne tegner et meget broget billede af de ønskede kommunikationskanaler i fremtiden. App vinder frem, mens ønsket om en fælles hjemmeside ser ud til at stå stille.
- Der er stor villighed til at bevæge sig efter det rette fritidstilbud i klyngen. 87 % er villige til at transportere sig op til 9 km. efter det rette fritidstilbud. Det understøtter foreningerne, der må gentænke deres aktiviteter og tage initiativ til at samarbejder på nye måder omkring hold og aktiviteter.

UDFORDRINGER

- Klyngens befolkningstal er faldende. I perioden 2011-2017 har befolkningstallet været faldende med i alt på 52 personer. Parallelt med denne udvikling er befolkningstallet stigende i Faaborg-Midtfyn Kommune. Det øger presset på landsbyerne og deres ønske om at fastholde fritidstilbud og serviceniveau.

TRUSLER

- Meget få respondenter kender til de kommunale ambitioner om skabe udvikling af fremtidens velfærd i samarbejde med borgerne. Det kan true klyngens fremtid, hvis ikke borgerne bliver klar over, at de har en stor rolle at spille i at fastholde kvaliteten i den service der er og udvikle nye løsninger i samarbejde med kommunen.
- Foreningslivet er truet på antal medlemmer. Siden 2008 er der 24 % færre medlemmer registreret af Faaborg-Midtfyn Kommune. Det er et markant fald, der ikke alene kan forklares med de 52 færre borgere, der bor i klyngen sammenlignet med 2007.

Koordinationsgruppen udpeger med inspiration fra denne rapport en række overskrifter for den fremtidige udvikling af landsbyklyngen. Herfra er det så op til koordinationsgruppen at få involveret de kredse, som kan arbejde med de forskellige overskrifter. Med udgangspunkt i den dynamiske organisering i klyngen, vil det være oplagt at danne nye kredse ud fra de overskrifter og fokusområder, som rapportens resultater peger på, ligesom det vil være naturligt, at lade de

eksisterende og kommende kredse arbejde med en kvalificering af de udviklingsområder, som udvælges.

Det er planen, at afholde et borgermøde i begyndelsen af 2018. Ud over at beskrive udviklingsområderne skal der udarbejdes en vision og laves en fælles strategiplan for klyngen. Visionen skal udstikke retningen for klyngen og strategiplanen skal sætte kursen for realiseringen af visionen. Vision og strategiplan forventes at ligge færdig i efteråret 2018.

6.

LITTERATURLISTE

Befolkningsprognose for Faaborg-Midtfyn Kommune 2017-31, COWI, 2017.

Evaluering af Pilotprojekt Landsbyklynger, Sekretariatet for landsbyklynger, 2017.

Fridberg, Torben & Lars Skov Henriksen, **Udviklingen i frivilligt arbejde 2004-2012**.

Jonna Toft og Søren Prehn Jensen, **Idrætsfaciliteter i Danmark 2017**, Idrættens Analyseinstitut i samarbejde med Lokale og Anlægsfonden. Nøgletal fra facilitetsdatabasen, 2017.

Laursen, Lea Holst, Morten Frølund & Pia Heike Johansen, **Landsbyklynger som mulig udviklingsstrategi – Muligheder og Barrierer**, En

forundersøgelse for DGI og Realdania, Aalborg Universitet og Syddansk Universitet, 2015.

Pilgaard, Maja & Steffen Rask, **Danskernes motions- og sportsvaner**, IDAN, 2016

Regional- og Landdistriktspolitisk Redegørelse, Erhvervsministeriet, 2017.

Sammen om Fællesskaber – Politik for samarbejdet mellem civilsamfund og kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, 2016.

Tal om det frivillige Danmark: Analyse af befolkningens frivillige engagement (1:3). Frivilligrapport, Center for Frivilligt Socialt Arbejde 2016-2018.

WEBKILDER

Danmarks Statistik
www.dst.dk/da/statistik/

Facebooksiden for Hånden under Midtfyn
www.facebook.com/HaandenUnderMidtfyn

Hjemmesiden for Hånden under Midtfyn
www.haandenundermidtfyn.dk

Hånden under Midtfyns hjemmeside
www.haandenundermidtfyn.dk

Kampagnen Landsbyklynger
www.landsbyklynger.dk

Realdania
www.realdania.dk

7.

NOTER

¹ Om Kampagnen: www.landsbyklynger.dk

² Regional- og Landdistriktpolitisk Redegørelse, Erhvervsministeriet, 2017, s.9.

³ Regional- og Landdistriktpolitisk Redegørelse, Erhvervsministeriet, 2017, s.7.

⁴ Evaluering af Pilotprojekt Landsbyklynger, Sekretariatet for landsbyklynger, 2017.

⁵ Evaluering af Pilotprojekt Landsbyklynger, Sekretariatet for landsbyklynger, 2017.

⁶ Evaluering af Pilotprojekt Landsbyklynger, Sekretariatet for landsbyklynger, 2017, s. 24, 37-38.

⁷ Hjemmesiden www.landsbyklynger.dk, november 2017.

⁸ <https://realdania.dk/>

⁹ Fridberg, Torben & Lars Skov Henriksen, Udviklingen i frivilligt arbejde 2004-2012.

¹⁰ Faaborg-Midtfyn Kommune, Befolkningsprognose 2017-31, Cowi, 2017 samt Danmarks Statistik, 2017.

¹¹ Faaborg-Midtfyn Kommune, 2017.

¹² Faaborg-Midtfyn Kommune har tilbage i 2005-2007 dannet lokalråd, som stadig eksisterer og i kommunen har deltaget i projekt 'Liv i landsbyerne' som havde fokus på at udvikle den enkelte landsby.

¹³ Faaborg-Midtfyn Kommune, Befolkningsprognose 2017-31, Cowi, 2017 og Danmarks Statistik, 2017.

¹⁴ Faaborg-Midtfyn Kommune, Befolkningsprognose 2017-31, Cowi, 2017.

¹⁵ Danmarks Statistik, 2017.

¹⁶ Regional- og Landdistriktpolitisk Redegørelse, Erhvervsministeriet, 2017, s.7.

¹⁷ Evaluering af Pilotprojekt Landsbyklynger, Sekretariatet for landsbyklynger, 2017.

¹⁸ Tal om det frivillige Danmark: Analyse af befolkningens frivillige engagement (1:3). Frivilligrapport 2016-2018.

¹⁹ Sammen om Fællesskaber – Politik for samarbejdet mellem civilsamfund og kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, 2016.

²⁰ Landsbyklynger som mulig udviklingsstrategi – Muligheder og Barrierer, En forundersøgelse for DGI og Realdania, Aalborg Universitet og Syddansk Universitet, 2015, s. 12-14.

²¹ Idrætsfaciliteter i Danmark 2017. Nøgletal fra facilitetsdatabasen, Jonna Toft og Søren Prehn Jensen, Idrættens Analyseinstitut i samarbejde med Lokale og Anlægsfonden, 2017, s.29.

²² Kilde Faaborg-Midtfyn Kommune, 2017.

²³ Evaluering af Pilotprojekt Landsbyklynger, Sekretariatet for landsbyklynger, 2017, 11-12.

